

Wytyczne EASO dotyczące warunków recepcyjnych: standardy operacyjne i wskaźniki

Wrzesień 2016 r.

Wytyczne EASO dotyczące warunków recepcyjnych: standardy operacyjne i wskaźniki

Wrzesień 2016 r.

***Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu
znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.***

Numer bezpłatnej infolinii (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Informacje są udzielane nieodpłatnie, większość połączeń również jest bezpłatna
(niektórzy operatorzy, hotele lub telefony publiczne mogą naliczać opłaty).

Więcej informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa (<http://europa.eu>).

Print	ISBN 978-92-9494-414-6	doi:10.2847/344139	BZ-04-17-336-PL-C
PDF	ISBN 978-92-9494-388-0	doi:10.2847/0145	BZ-04-17-336-PL-N

© Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu, 2017

EASO, ani żadna osoba działająca w jego imieniu, nie odpowiada za sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszej publikacji.

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wprowadzenie	7
Kontekst	7
Cel i zakres wytycznych	7
Struktura i format wytycznych	9
Ramy prawne	9
Jak czytać wytyczne	11
Terminologia	12
1. Zakwaterowanie	13
1.1. Lokalizacja	13
1.2. Kwaterowanie	15
1.3. Infrastruktura	16
1.4. Bezpieczeństwo	20
1.5. Pomieszczenia ogólnodostępne	21
1.6. Warunki sanitarne	22
1.7. Prace konserwacyjne	24
1.8. Sprzęt i usługi komunikacyjne	24
2. Wyżywienie	26
3. Odzież i inne artykuły nieżywnościowe	28
4. Dzienna dieta	31
5. Opieka zdrowotna	33
6. Udzielanie informacji i poradnictwo	35
7. Identyfikacja, ocena i reagowanie na szczególne potrzeby	39
8. Szkolenie personelu	43
Załącznik – Zestawienie	45

Wykaz skrótów

AMIF	Fundusz Azylu, Migracji i Integracji UE
APD	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (wersja przekształcona)
EASO	Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu
FRA	Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej
Karta EU	Karta praw podstawowych Unii Europejskiej
MS	państwa członkowskie
NGO	organizacja pozarządowa
QM	matryca jakości
RCD	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (wersja przekształcona)
Rozporządzenie Dublin III	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona)
SGBV	przemoc seksualna i przemoc ze względu na płeć
SOP	obowiązująca procedura operacyjna
UAM	małoletni bez opieki
UNHCR	Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców
WESA	wspólny europejski system azylowy

Wprowadzenie

Kontekst

Wersja przekształcona dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (zwana dalej RCD) stanowi, co następuje:

„Należy ustanowić normy dotyczące przyjmowania wnioskodawców, wystarczające do zapewnienia im godnego poziomu życia i porównywalnych warunków życia we wszystkich państwach członkowskich”⁽¹⁾.

Dyrektywa przyznaje państwom członkowskim znaczną swobodę w definiowaniu godnego poziomu życia i określaniu, w jaki sposób można go osiągnąć. Krajowe systemy recepcyjne znacznie różnią się między sobą pod względem obowiązujących zasad i środków składających się na warunki recepcyjne. W związku z tym standardy związane z warunkami recepcyjnymi, a przez to sposoby traktowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w poszczególnych państwach członkowskich UE nie są takie same.

W przyjętym niedawno europejskim programie w zakresie migracji⁽²⁾ dodatkowo podkreślono znaczenie przejrzystego systemu recepcyjnego osób ubiegających się o ochronę międzynarodową jako elementu stabilnej, wspólnej polityki azylowej UE. W programie odniesiono się w szczególności do konieczności opracowania dodatkowych wytycznych w celu poprawy standardów w zakresie warunków recepcyjnych w państwach członkowskich UE.

W tym właśnie kontekście powstały niniejsze wytyczne. Opracowywanie dokumentu przebiegało w oparciu o metodologię matrycy jakości (Quality Matrix) przyjętą przez Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO). Dokument został opracowany przez grupę roboczą składającą się z ekspertów z państw członkowskich UE, a także przedstawicieli innych zainteresowanych stron z obszaru pomocy socjalnej i podstawowych praw, w tym Komisji Europejskiej, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) oraz Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR). Przed przyjęciem ostatecznej wersji wytycznych przeprowadzono także konsultacje z członkami forum doradczego EASO. Skonsultowano się również z siecią organów recepcyjnych EASO, po czym wytyczne zostały oficjalnie przyjęte przez Zarząd EASO.

Należy również zauważyć, że wniosek Komisji Europejskiej dotyczący przekształcenia RCD (COM (2016) 465 final) z dnia 13 lipca 2016 r. odnosi się konkretnie do tych standardów operacyjnych i wskaźników.

Cel i zakres wytycznych

Ogólnym celem przyjęcia niniejszych wytycznych jest ułatwienie państwom członkowskim realizacji podstawowych założeń RCD przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego standardu życia wszystkim osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową, w tym osobom o szczególnych potrzebach recepcyjnych.

Dokument ma z założenia służyć **wielu celom**:

- na poziomie polityk stanowi narzędzie wspierające reformy lub zmiany, a także służy jako podstawa, na której ustanawia się i opracowuje standardy recepcyjne;
- na poziomie operacyjnym może być stosowany przez organy/podmioty, aby ułatwiać planowanie/prowadzenie ośrodków dla cudzoziemców lub na potrzeby szkolenia personelu.

Ponadto wytyczne mogłyby służyć jako **podstawa do opracowania ram monitorowania** na potrzeby oceny jakości krajowych systemów recepcyjnych.

Celem wytycznych nie jest narzucenie określonej metody, którą należy zastosować w celu zapewnienia odpowiednich warunków recepcyjnych. W związku z tym, o ile nie zaznaczono inaczej, standardy i wskaźniki opisane w niniejszym dokumencie dotyczą świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego wnioskodawców niezależnie od tego,

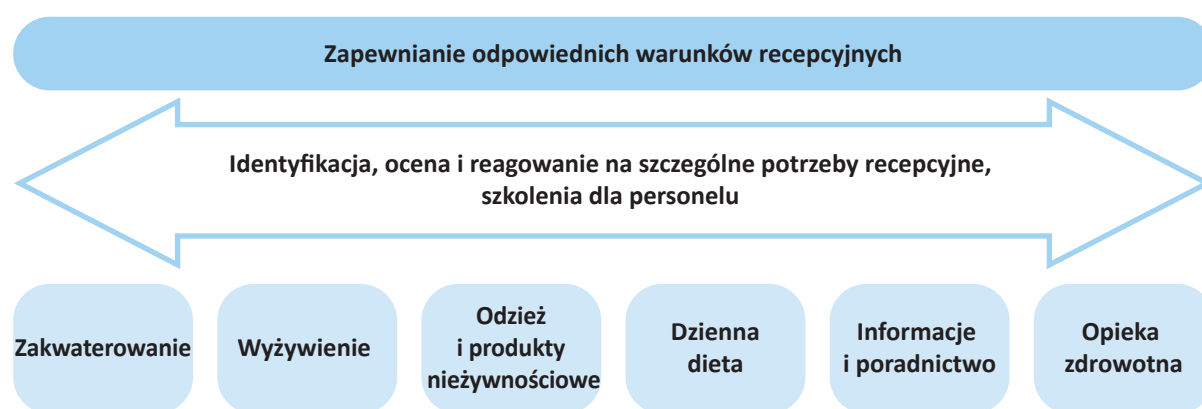
⁽¹⁾ Wersja przekształcona dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (zwana dalej RCD), dostępna pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0033&from=pl> (motyw 11).

⁽²⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski program w zakresie migracji”, COM(2015) 240, 13 maja 2015 r.

czy mają one formę pomocy rzeczowej, pomocy pieniężnej lub talonów. Takie podejście wynika z treści art. 2 lit. g) RCD, w którym wymieniono różne rodzaje świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego. Oznacza to na przykład, że państwa członkowskie powinny albo przekazać wnioskodawcom odzież zgodnie z normami zawartymi w niniejszych wytycznych, albo zapewnić pomoc pieniężną w wysokości umożliwiającej pokrycie kosztów zakupu odzieży odpowiadającej standardom opisanym w niniejszym dokumencie.

Chociaż szczególny nacisk kładzie się na otwarte ośrodki dla cudzoziemców, zakres wytycznych obejmuje zgodnie z treścią motywu 8 RCD „wszystkie etapy i wszystkie rodzaje postępowań w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, we wszystkich miejscach oraz ośrodkach dla cudzoziemców wnioskujących o ochronę międzynarodową, tak długo, jak wolno im pozostać na terytorium państw członkowskich jako wnioskodawcom”⁽³⁾.

Zakres tematyczny wytycznych obejmuje pewne kluczowe postanowienia RCD, które współtworzą krajowe systemy recepcyjne osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, co przedstawiono na rys. 1 poniżej. Treść dokumentu dotyczy w szczególności świadczeń materialnych udzielanych w ramach pomocy socjalnej, a także identyfikacji, oceny i reagowania na szczególne potrzeby w zakresie udzielania tej pomocy, a także organizacji szkoleń dla osób zatrudnionych w krajowych systemach recepcyjnych. Wszystkie standardy ujęte w kolejnych rozdziałach uznaje się za istotne z punktu widzenia zapewnienia warunków recepcyjnych zgodnych z treścią RCD.

Rysunek 1. Najważniejsze aspekty ujęte w niniejszych wytycznych.

W treści niniejszych wytycznych ujęto wskaźniki, które pozwalają ocenić, czy krajowe systemy recepcyjne obejmują rozwiązania należycie uwzględniające szczególne potrzeby wnioskodawców. Niemniej jednak w dokumencie nie omówiono wyczerpująco szczególnych potrzeb niektórych grup osób ubiegających się o przyznanie ochrony międzynarodowej, np. małoletnich bez opieki.

Wytyczne należy traktować jako pierwszy krok w stronę usprawnienia procesu wdrażania niektórych przepisów RCD. Nie wszystkie aspekty wchodzące w zakres RCD zostały uwzględnione w niniejszym dokumencie, m.in. ograniczenie i odebranie prawa do świadczeń materialnych w ramach udzielanej pomocy socjalnej, zatrzymanie, dostęp do nauki i kształcenia dzieci, zatrudnienie i kształcenie zawodowe dorosłych oraz procedury odwoławcze. Nie omówiono także aspektów związanych z integracją osób objętych ochroną międzynarodową lub przygotowaniem powrotu osób, których wnioski o przyznanie ochrony międzynarodowej zostały odrzucone.

Co najważniejsze, wytyczne służą zgodnemu z przepisami funkcjonowaniu systemu recepcyjnego. Sytuacje objęte zakresem ram interwencyjnych, takie jak zastosowanie treści art. 18 ust. 9 RCD dotyczące zakwaterowania w wyjątkowych sytuacjach, nie zostały uwzględnione w wytycznych. Aspekty te mogą być przedmiotem dodatkowych wytycznych i/lub narzędzi, które zostaną opracowane w przyszłości.

Odpowiedzialność za przestrzeganie standardów spoczywa na władzach państw członkowskich, a wdrażanie większości standardów przedstawionych w niniejszych wytycznych leży w gestii krajowych organów recepcyjnych. W praktyce często zdarza się, że zapewnianie świadczeń materialnych i niematerialnych w ramach systemu recepcyjnego jest obowiązkiem innych podmiotów, m.in. innych organów i służb państwowych, regionalnych lub lokalnych oraz organizacji międzyrządowych i pozarządowych.

⁽³⁾ Motyw 8 wersji przekształconej dyrektywy w sprawie warunków recepcyjnych (RCD).

Standardy zawarte w niniejszym dokumencie stanowią odzwierciedlenie praktyk stosowanych już w państwach członkowskich UE. Zamiarem autorów nie jest stworzenie modelu idealnego systemu recepcyjnego; chodzi raczej o opracowanie zbioru standardów, wskaźników i dobrych praktyk, które są stosowane i osiągalne dla wszystkich państw członkowskich UE.

Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z duchem art. 4 RCD państwa członkowskie mogą wprowadzić lub utrzymać korzystniejsze dla wnioskodawców przepisy dotyczące warunków recepcyjnych niż te zawarte w niniejszych wytycznych. W żadnym wypadku nie należy interpretować niniejszego dokumentu jako pretekstu do obniżania obowiązujących standardów, ale raczej traktować je jako zachętę do osiągnięcia przynajmniej wartości odniesienia wskazanych w niniejszym dokumencie.

Struktura i format wytycznych

Dokument rozpoczyna się krótkim rozdziałem zatytułowanym „Jak czytać wytyczne”, w którym wyjaśniono pojawiające się w jego treści pojęcia.

Kolejne osiem rozdziałów dotyczy następujących zagadnień:

1. Zakwaterowanie
2. Wyżywienie
3. Odzież i inne artykuły nieżywnościowe
4. Dzienna dieta
5. Opieka zdrowotna
6. Udzielanie informacji i poradnictwo
7. Identyfikacja, ocena i reagowanie na szczególne potrzeby
8. Szkolenia dla personelu.

W każdym rozdziale wyszczególniono wspólne standardy, które obowiązują w krajowych systemach recepcyjnych we wszystkich państwach członkowskich UE. Każdemu standardowi przypisano odpowiednie wskaźniki pozwalające ocenić, czy dany standard został spełniony. Dalsze wyjaśnienia dotyczące poszczególnych wskaźników, jeśli uznano je za przydatne, zawarto w „Uwagach dodatkowych”.

Ponadto załącznik zawiera tabelę, w której podsumowano wszystkie standardy i wskaźniki wymienione w niniejszym dokumencie. Z tabeli należy korzystać wyłącznie wraz z dokumentem głównym, ponieważ dodatkowe wyjaśnienia w nim zawarte (uwagi, przykłady dobrych praktyk) ułatwiają interpretację wytycznych.

Ramy prawne

Podstawą prawną niniejszych wytycznych jest RCD oraz Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (zwana dalej „Kartą UE”). Stosując niniejsze wytyczne, państwa członkowskie powinny starać się o jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka oraz uwzględnienie jedności rodziny, zgodnie z odpowiednio Konwencją Organizacji Narodów Zjednoczonych z 1989 r. o prawach dziecka oraz europejską Konwencją o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności⁽⁴⁾.

Następujące zasady również stanowią integralną część standardów oraz wskaźników opisanych w niniejszym dokumencie i powinny być przestrzegane w kontekście świadczeń w ramach przyjmowania w poszczególnych systemach krajowych:

- **Przejrzystość i odpowiedzialność.** Warunki recepcyjne powinny być oparte na przejrzystych, sprawiedliwych zasadach i procedurach decyzyjnych. Niezależnie od zaangażowania dodatkowych podmiotów w realizację konkretnych zadań w krajowych systemach recepcyjnych (np. organizacji pozarządowych, podmiotów sektora prywatnego itd.) całkowita odpowiedzialność za osiągnięcie najwyższego poziomu przejrzystości i odpowiedzialności spoczywa na właściwych organach recepcyjnych.
- **Uczestnictwo.** Zgodnie z treścią art. 18 ust. 8 RCD organy recepcyjne zachęca się do ułatwiania uczestnictwa i zaangażowania wszystkich wnioskodawców, w tym dzieci, w zarządzanie materialnymi i niematerialnymi

⁽⁴⁾ Motyw 9 RCD.

aspektami warunków recepcyjnych. Uczestnictwo może na przykład polegać na tworzeniu komitetów doradczych lub rad, które omawiają konkretne zagadnienia związane z pobytem w ośrodkach, takie jak posiłki czy harmonogram zajęć i wydarzeń.

- **Niedyskryminacja.** Wszystkim osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową należy zapewnić równy dostęp do pomocy socjalnej bez dyskryminacji.
- **Uwzględnianie szczególnych potrzeb.** Należy uwzględniać szczególne potrzeby recepcyjne. Definicja „szczególnych potrzeb” nie ogranicza się do kategorii wnioskodawców ujętych w otwartym wykazie zawartym w art. 21 RCD („takich jak małoletni, małoletni bez opieki, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety ciężarne, rodzice samotnie wychowujący małoletnie dzieci, ofiary handlu ludźmi, osoby cierpiące na poważne choroby, osoby z zaburzeniami umysłowymi oraz osoby, które zostały poddane torturom, ofiary zgwałcenia lub innych poważnych form przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej, takie jak ofiary okaleczania żeńskich narządów płciowych”), ale raczej obejmuje wszystkie osoby o szczególnych potrzebach recepcyjnych. Płeć, tożsamość płciowa i orientacja seksualna to czynniki, które nade wszystko należy wziąć pod uwagę w tym kontekście.

Jak czytać wytyczne

Przykład: ocena lokalizacji obiektów zakwaterowania		WYJAŚNIENIE
STANDARD	<i>Zapewnienie łatwego dostępu do odpowiednich usług, takich jak usługi użyteczności publicznej, szkoły, opieka zdrowotna, pomoc społeczna i prawna, sklep z artykułami codziennej potrzeby, pralnia i rekreacja.</i>	Standard reprezentuje powszechnie przyjętą praktykę, a jego przestrzeganie powinno być „zapewnione” we wszystkich krajowych systemach recepcyjnych.
Wskaźnik	<i>Obiekt dzieli od placówek świadczących usługi publiczne rozsądna odległość, którą można pokonać pieszo, a dostępna infrastruktura jest bezpieczna dla pieszych.</i>	Wskaźnik jest narzędziem służącym do określenia stopnia zgodności ze standardem, tj. oceny, czy odległość między miejscem zakwaterowania a placówkami świadczącymi usługi publiczne można uznać za „rozsądną” dla osób poruszających się pieszo, a także czy istnieje niezbędna infrastruktura. Wskaźniki wymienione w każdym standardzie należy rozpatrywać łącznie, bez hierarchii ważności.
Alternatywne wskaźniki	<p>Wskaźnik 1.2.a): Niezbędne usługi świadczone są nieopodal miejsca zakwaterowania. LUB</p> <p>Wskaźnik 1.2.b): Obiekt dzieli od placówek świadczących usługi publiczne rozsądna odległość, którą można pokonać pieszo, a dostępna infrastruktura jest bezpieczna dla pieszych. LUB</p> <p>Wskaźnik 1.2.c) Można skorzystać ze środków transportu publicznego, by uzyskać dostęp do niezbędnych usług, a czas trwania podróży jest rozsądny. LUB</p> <p>Wskaźnik 1.2.d): Środki transportu publicznego zapewnione przez państwa członkowskie umożliwiają dostęp do niezbędnych usług.</p>	Alternatywne wskaźniki stosuje się w sytuacjach, w których pomiaru zgodności ze standardem można dokonać w oparciu o różne opcje.
Dodatkowe uwagi	Wskaźnik ten powinien odnosić się do maksymalnej odległości, z uwzględnieniem kontekstu krajowego i otoczenia, m.in. dostępności chodnika, ukształtowania terenu itd., przyjmując np. maksymalną odległość 3 km od usług publicznych oraz 2 km od ośrodka zdrowia i szkoły.	Dodatkowe uwagi precyzują, co można uznać za „rozsądną odległość”. W związku z różnorodnością kontekstów krajowych zastosowanie „dodatkowych uwag” może przebiegać w niejednakowy sposób w poszczególnych państwach członkowskich UE.
Dobra praktyka	<p>Dobra praktyka w zakresie wyboru lokalizacji ośrodków zakwaterowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za dobrą praktykę uznaje się zlokalizowanie ośrodka w miejscu oddalonym od ośrodka zdrowia lub sklepu ogólnospżywczego o maksymalnie 1,5 godz. lub 1 godz. podróży środkami transportu publicznego. 	Wreszcie, dokument odnosi się do istniejących „dobrych praktyk” w poszczególnych obszarach. Określenie „dobra praktyka” nie wynika z oceny formalnej, lecz opiera się na działaniach prowadzonych w niektórych państwach członkowskich. Chociaż na tym etapie nie stanowią one powszechnie przyjętego standardu, państwa członkowskie zachęca się do uwzględnienia dobrych praktyk w swoich systemach krajowych.

Terminologia

Art. 2 lit. g) RCD wprowadza pojęcia „świadczenia pieniężnego” i „dziennej diety” jako środków umożliwiających zapewnienie określonych warunków recepcyjnych. Choć przepis ten dotyczy wykorzystania ich na potrzeby zakupu żywności, odzieży oraz na zakwaterowanie (o ile nie są one świadczone w naturze lub w formie talonów), ich definicja nie jest jednoznaczna. Na potrzeby niniejszych wytycznych, a także zgodnie z treścią poniższej tabeli określenie „dzienna dieta” odnosi się do dowolnej, innej pomocy pieniężnej przekazanej osobie ubiegającej się o ochronę międzynarodową, w tym pomocy na określone cele inne niż zakwaterowanie, żywność i odzież lub zakup innych produktów niespożywczych, gdy nie są one świadczone w naturze, a także pomocy pieniężnej na cele nieokreślone (do dyspozycji wnioskodawcy, określane również jako „kieszonkowe”).

Rodzaj potrzeb recepcyjnych	Odniesienie w treści RCD	Zapewnianie odpowiednich warunków recepcyjnych
Żywność, zakwaterowanie, odzież	Art. 2 lit. g)	Dodatek pieniężny
		W naturze
		Talony
Inne podstawowe potrzeby (np. produkty higieny osobistej, artykuły szkolne, wózek inwalidzki itp.)	Niewyszczególnione w RCD	Dzienna dieta
		W naturze
		Talony
Artykuły osobistego wyboru	Art. 2 lit. g)	Dzienna dieta

1. Zakwaterowanie

Uwagi wstępne

Sekcja ta składa się z kilku podrozdziałów, które dotyczą następujących aspektów zakwaterowania:

- Lokalizacja
- Kwaterowanie
- Infrastruktura obiektów mieszkaniowych
- Bezpieczeństwo obiektów mieszkaniowych
- Pomieszczenia ogólnodostępne
- Warunki sanitarne
- Prace konserwacyjne
- Sprzęt i usługi komunikacyjne.

Każdy z podrozdziałów dotyczy istotnych aspektów związanych z ośrodkami zakwaterowania, które wzajemnie się uzupełniają.

Państwa członkowskie mogą swobodnie wybierać spośród różnych rodzajów ośrodków zakwaterowania, przy czym mają obowiązek uwzględniać szczególne potrzeby osób ubiegających się o przyznanie ochrony międzynarodowej. Zakres dostępnych rozwiązań jest szeroki, od ośrodków pobytowych po alternatywne rozwiązania, w tym domy prywatne, mieszkania, hotele lub inne lokale zaadaptowane na potrzeby zakwaterowania osób ubiegających się o ochronę międzynarodową. Co więcej, na mocy RCD państwa członkowskie mogą wybrać, czy organizują zakwaterowanie wnioskodawcom, czy przekazują im stosowne zasiłki finansowe na ten cel ⁽⁵⁾. Gdy zakwaterowanie jest zapewnione w naturze, warunki zakwaterowania powinny odpowiadać standardom określonym w niniejszej sekcji; jeżeli państwa członkowskie zapewniają osobom ubiegającym się o azyl pomoc pieniężną na pokrycie kosztów zakwaterowania, wysokość tej pomocy powinna umożliwiać dostęp do zakwaterowania spełniającego standardy zdefiniowane w tej sekcji.

Z praktyki państw członkowskich wynika jednak, że typ obiektu zakwaterowania zależy od etapu procedury azylowej; należą do nich m.in. ośrodki tranzytowe, ośrodki pobytowe lub specjalne placówki dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w ramach procedury dublińskiej. Funkcjonalność placówek może oczywiście różnić się w zależności od okresu, jaki wnioskodawcy mają w nim spędzić. W związku z tym stosowanie niektórych standardów i wskaźników ujętych w tym rozdziale może zależeć od wybranego rodzaju zakwaterowania i celu (pobyt długoterminowy lub krótkoterminowy wnioskodawców). Gdy standard odnosi się wyłącznie do konkretnego typu obiektu, jest to zaznaczone w treści.

Podstawa prawna – zakwaterowanie

- Art. 2 lit. c) RCD: definicja „członków rodziny”
- Art. 2 lit. g) RCD: definicja świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego
- Art. 12 RCD: rodziny
- Art. 17 RCD: ogólne zasady dotyczące świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego oraz opieki zdrowotnej
- Art. 18 ust. 1 RCD: formy świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego
- Art. 21 RCD: osoby wymagające szczególnego traktowania (zasady ogólne)
- Art. 23 ust. 3 i 5 RCD: małoletni
- Art. 24 ust. 2 RCD: małoletni bez opieki

1.1. Lokalizacja

Uwagi wstępne

Standardy i wskaźniki zawarte w tej części odnoszą się do lokalizacji obiektów w stosunku do ich otoczenia. Usytuowanie może mieć istotny wpływ na inne aspekty systemu recepcyjnego, w tym na dostęp do odpowiednich usług

⁽⁵⁾ Art. 2 lit. g) RCD.

(np. służby zdrowia, pomocy prawnej lub usług związanych z poszczególnymi instancjami procedury azylowej). Standardy i wskaźniki zawarte w tym rozdziale są zatem ściśle powiązane z tymi, które są przedmiotem kolejnych rozdziałów. Oznacza to, że wyboru lokalizacji należy dokonać z uwzględnieniem innych aspektów warunków recepcyjnych, które omówiono w dalszych rozdziałach niniejszego dokumentu.

Jednocześnie definicja niektórych wskaźników ujętych w tej sekcji (np. co stanowi „rozsądną odległość, którą można przebyć pieszo”, „odpowiedni czas trwania podróży” lub „regularność transportu zorganizowanego”) zależy od rodzaju usługi, do której wnioskodawcy chcą uzyskać dostęp, oraz od częstotliwości korzystania z niej. Na przykład dzieciom uczęszczającym do szkoły należy zapewnić możliwość dotarcia do niej codziennie i w krótkim czasie. Czas podróży do miejsca przesłuchania może być dłuższy, szczególnie jeżeli właściwy organ zapewnia wnioskodawcom transport.

Powszechnie uznaje się, że ośrodki zakwaterowania powinny być zlokalizowane na obszarach przeznaczonych do celów mieszkaniowych.

Standardy i wskaźniki

STANDARD 1: Zapewnienie łatwego dostępu do odpowiednich usług, takich jak usługi użyteczności publicznej, szkoły, opieka zdrowotna, pomoc społeczna i prawna, sklep z artykułami codziennej potrzeby, pralnia i rekreacja.

Wskaźnik 1.1: Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.

- **Uwagi dodatkowe:** *Na przykład nie można oczekiwać, że wnioskodawcy ze znacznie ograniczoną możliwością poruszania się będą korzystać z określonych usług, jeżeli muszą przemieścić się w tym celu pieszo. W takich przypadkach należy opracować rozwiązania alternatywne.*

Wskaźniki alternatywne w zakresie zapewnienia dostępności geograficznej:

Wskaźnik 1.2.a): Odpowiednie usługi świadczone są w ośrodku zakwaterowania. **LUB**

Wskaźnik 1.2.b): Obiekt dzieli od placówek świadczących usługi publiczne rozsądna odległość, którą można pokonać pieszo, a dostępna infrastruktura jest bezpieczna dla pieszych. **LUB**

- **Uwagi dodatkowe:** *Wskaźnik ten powinien odnosić się do maksymalnej odległości, z uwzględnieniem kontekstu krajowego i otoczenia, m.in. dostępności chodnika, ukształtowania terenu itd., przyjmując np. maksymalną odległość 3 km od usług publicznych oraz 2 km od ośrodka zdrowia i szkoły.*

Wskaźnik 1.2.c): Można skorzystać ze środków transportu publicznego, by uzyskać dostęp do niezbędnych usług, a czas trwania podróży jest rozsądny. **LUB**

- **Uwagi dodatkowe:** *Oceny, czy czas trwania podróży jest rozsądny, dokonuje się w odniesieniu do rodzaju usługi, do której dostęp ma być zapewniony, oraz regularności, z jaką wnioskodawca potrzebuje dostępu do tej usługi (np. czas potrzebny dziecku na dotarcie do szkoły środkami transportu publicznego, czas potrzebny wnioskodawcy na dojazd do miejsca przesłuchania). Ponadto należy uwzględnić regularność transportu publicznego i możliwość skorzystania z usług transportu publicznego w drodze powrotnej. Dostępność transportu publicznego należy rozumieć jako zwrot kosztów transportu lub zapewnienie bezpłatnego transportu przynajmniej w następujących sytuacjach: korzystanie z usług opieki zdrowotnej i odbiór leków, czynności związane z procedurą azylową i korzystanie z pomocy prawnej, a w przypadku dzieci dostęp do szkoły.*

Wskaźnik 1.2.d): Środki transportu publicznego zapewnione przez państwa członkowskie umożliwiają dostęp do niezbędnych usług.

- **Uwagi dodatkowe:** *Dostępność środków transportu należy sprecyzować, określając regularność transportu zapewnionego przez państwa członkowskie.*

Dobra praktyka w określeniu położenia ośrodków zakwaterowania

Za dobrą praktykę uznaje się:

- lokalizację obiektów zakwaterowania, w których wnioskodawcy przebywają przez dłuższy okres, umożliwiającą interakcje pomiędzy wnioskodawcami a lokalną społecznością, zapobiegającą ich izolacji i ułatwiającą integrację w dłuższej perspektywie;
- ograniczenie czasu przejazdu środkami transportu publicznego do maksymalnie 1,5 lub 1 godziny do ośrodka zdrowia lub sklepów z artykułami codziennej potrzeby;
- zaangażowanie lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji na temat lokalizacji obiektu.

1.2. Kwaterowanie

Uwagi wstępne

Bez uszczerbku dla przepisów krajowych regulujących równomierne rozmieszczenie wnioskodawców na terytorium państw członkowskich, standardy i wskaźniki zawarte w tej sekcji należy odczytywać i wdrażać zgodnie z zasadą ochrony jedności rodziny, a także z uwzględnieniem szczególnych potrzeb osób ubiegających się o ochronę międzynarodową.

Co ważne, przestrzeganie tych zasad jest istotne nie tylko w momencie, w którym dana osoba zostaje objęta systemem recepcyjnym, ale także przy zmianie miejsca pobytu lub przeniesieniu wnioskodawcy do innego ośrodka zakwaterowania. W związku z tym, zgodnie z treścią art. 18 ust. 6 RCD, przeniesienie do innego ośrodka powinno mieć miejsce tylko wtedy, gdy jest to konieczne.

Standardy i wskaźniki

STANDARD 2: Przestrzeganie zasady jedności rodziny.

Wskaźnik 2.1: Członkowie rodziny (zgodnie z definicją zawartą w art. 2 RCD) są kwaterowani razem.

- **Uwagi dodatkowe:** Członkowie rodziny dobrowolnie wyrażają zgodę na zakwaterowanie w jednym obiekcie. W wyjątkowych sytuacjach należy wziąć pod uwagę względy bezpieczeństwa.

Wskaźnik 2.2: Rodziny z dziećmi są kwaterowane razem, jeżeli wymaga tego dobro dziecka.

- **Uwagi dodatkowe:** Szczególną uwagę należy zwrócić na sytuację dzieci pozostających w związku małżeńskim.

Wskaźnik 2.3: Jeżeli jest to możliwe i stosowne, zasada jedności rodziny powinna być przestrzegana w odniesieniu do członków rodziny będących dalszymi krewnymi.

- **Uwagi dodatkowe:** W zależności od rozwiązań krajowych oraz za zgodą wnioskodawców dalsi krewni (w tym krewni, których nie obejmuje zakres definicji zawartej w art. 2 lit. c) RCD) również mogą być kwaterowani razem.

Wskaźnik 2.4: W każdym pokoju należy kwaterować maksymalnie jedną rodzinę.

- **Uwagi dodatkowe:** W celu zapewnienia prywatności w każdym pokoju kwateruje się maksymalnie jedną rodzinę. Zakres definicji rodziny podlega praktykom przyjętym w poszczególnych państwach członkowskich.

STANDARD 3: Uwzględnienie szczególnych potrzeb wnioskodawcy w procesie kwaterowania lub zmiany zakwaterowania.

Wskaźnik 3.1: Przydziału miejsca zakwaterowania wnioskodawców dokonuje się w oparciu o ocenę ich szczególnych potrzeb recepcyjnych.

- **Uwagi dodatkowe:** Kwaterowanie dziecka powinno odbywać się z uwzględnieniem jego najlepszego interesu.

Wskaźnik 3.2: Istnieje możliwość przeniesienia wnioskodawcy, u którego stwierdzono szczególne potrzeby recepcyjne.

- **Uwagi dodatkowe:** *Względy bezpieczeństwa, m.in. w przypadku ofiar handlu ludźmi, ofiar przemocy seksualnej i związanej z płcią, tortur lub innych poważnych form przemocy psychicznej i fizycznej, mogą wymagać zmian zakwaterowania wnioskodawcy (por. standard 11 i wskaźnik 35.3: Szczególne potrzeby, które ujawniają się na późniejszym etapie, należy należycie zidentyfikować i ocenić).*

Dobra praktyka w zakresie (zmian) zakwaterowania wnioskodawców

Za dobrą praktykę uważa się uwzględnianie letnich wakacji szkolnych podczas przenoszenia rodzin z dziećmi uczęszczającymi do szkoły.

STANDARD 4: Uwzględnianie specyficznych i obiektywnych względów związanych z indywidualną sytuacją wnioskodawcy w procesie kwaterowania.

Wskaźnik 4.1: Stosuje się odpowiedni mechanizm w celu zbadania, czy istnieją konkretne i obiektywne powody zakwaterowania wnioskodawcy w danym miejscu.

- **Uwagi dodatkowe:** *„Indywidualna sytuacja wnioskodawcy”, o której mowa w powyższym standardzie, dotyczy w szczególności indywidualnych uwarunkowań kulturowych, językowych i wyznaniowych danej osoby, jej płci (np. osoby transpłciowe) i indywidualnych względów związanych m.in. z zatrudnieniem, wykształceniem zawodowym lub powiązaniem rodzinnymi.*

1.3. Infrastruktura

Uwagi wstępne

W odniesieniu do standardów i wskaźników ujętych w tym rozdziale zastosowanie mają następujące definicje:

- „Sypialnia/pokój” oznacza oddzielne pomieszczenie z czterema ścianami i drzwiami, które można zamknąć, oraz oknem, które można otworzyć, i sufitem. W ośrodkach zakwaterowania lub innych wspólnych miejscach zamieszkania „pokoje” zawsze oznaczają zamykane pomieszczenia.
- Definicja „członków rodziny” jest zgodna z treścią art. 2 lit. c) RCD.

Standardy ujęte w tym rozdziale należy traktować wyłącznie jako standardy minimalne.

Standardy i wskaźniki

STANDARD 5: Zapewnienie każdemu mieszkańcowi ośrodka zakwaterowania wystarczającej przestrzeni w sypialni.

Wskaźnik 5.1: Każdej osobie przysługuje minimalna przestrzeń 4 m².

- **Uwagi dodatkowe:** *Wskaźnik ten może być doprecyzowany w zależności od tego, czy w danym pokoju mieszkają wnioskodawcy, którzy nie są ze sobą spokrewnieni ani nie są członkami rodziny. Uwzględnić można również wiek, np. w odniesieniu do kwaterowania rodzin z niemowlętami i małymi dziećmi. Można odnieść się do przepisów prawa krajowego, jeżeli definiują minimalną przestrzeń życiową na osobę.*

Wskaźnik 5.2: Każdej osobie przysługuje minimalna przestrzeń 4 m² w pomieszczeniach o minimalnej wysokości 2,10 m.

Wskaźnik 5.3: Przestrzeń dostępna w sypialniach musi być wystarczająca, by pomieścić jedno łóżko i jedną szafkę dla każdego wnioskodawcy.

- **Uwagi dodatkowe:** W zależności od konfiguracji danego pomieszczenia stół i krzesło mogą być elementami wyposażenia podstawowego i należy je zapewnić, chyba że znajdują się w pomieszczeniach ogólnodostępnych.

STANDARD 6: Zapewnienie poszanowania prywatności mieszkańców ośrodków zakwaterowania.

Wskaźnik 6.1: W jednej sypialni można zakwaterować maksymalnie sześciu niespokrewnionych ze sobą wnioskodawców.

- **Uwagi dodatkowe:** Maksymalna liczba osób na pokój może być także uzależniona od czasu spędzanego w tym pomieszczeniu oraz dostępności dodatkowej przestrzeni na zewnątrz (pomieszczeń ogólnodostępnych, innych prywatnych pokoi). Jeśli nie ma praktycznej możliwości spełnienia wymogów przyjętych w ramach tego wskaźnika, należy zastosować alternatywne rozwiązania w celu zapewnienia prywatności wnioskodawców.

Wskaźnik 6.2: Samotne kobiety i mężczyźni są zakwaterowani w oddzielnych pokojach, do których wnioskodawcy płci przeciwnej nie mają dostępu.

- **Uwagi dodatkowe:** Dostęp do sypialni dla kobiet i mężczyzn może być ograniczony poprzez zlokalizowanie ich w osobnych budynkach lub zabezpieczenie dostępu do nich zamkiem, uwzględniając przy tym kwestie bezpieczeństwa w placówkach recepcyjnych. Ośrodki należy wyposażać w zamykane szafki, szczególnie jeśli przebywają w nich osoby o specjalnych potrzebach, np. wnioskodawczynie, które mogą być narażone na przemoc uwarunkowaną płcią.

Wskaźnik 6.3: Wnioskodawcom udostępnia się osobne pomieszczenie (wewnątrz lub na zewnątrz ośrodka), w których odbywają się spotkania z pracownikami opieki społecznej, doradcami prawnymi i innymi osobami.

Wskaźnik 6.4: Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.

- **Uwagi dodatkowe:** Na przykład małoletnim bez opieki należy zapewnić oddzielne sypialnie i nie należy kwaterować ich razem z wnioskodawcami dorosłymi.

Dobra praktyka w zakresie zapewniania prywatności wnioskodawcom

Za dobrą praktykę uważa się pozostawienie minimalnego odstępu 90 cm pomiędzy łóżkami, zapewniającego większą prywatność mieszkańców.

STANDARD 7: Wystarczające wyposażenie obiektu zakwaterowania.

Wskaźnik 7.1: Minimalne umeblowanie każdej sypialni obejmuje:

7.1.1: jedno pojedyncze łóżko na osobę; **ORAZ**

7.1.2: jedną szafkę na osobę lub rodzinę, wystarczająco dużą, by pomieścić rzeczy osobiste (takie jak ubrania, lekarstwa lub dokumenty).

Wskaźnik 7.2: Pokoje, w których zakwaterowani są wnioskodawcy niebędący członkami rodziny, wyposażone są w zamykane szafki, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa mieszkańców ośrodka.

- **Uwagi dodatkowe:** Szafki powinny być wyposażone w zamek, w szczególności jeśli w ośrodku przebywają osoby o szczególnych potrzebach, np. wnioskodawczynie, które mogą być narażone na przemoc uwarunkowaną płcią.

Wskaźnik 7.3: Pomieszczenia ogólnodostępne wyposażone są w odpowiednią liczbę stołów i krzeseł.

Wskaźnik 7.4: W obiektach, w których wnioskodawcy sami przygotowują sobie posiłki, w kuchniach należy zapewnić:

7.4.1: wystarczającą przestrzeń w lodówce na osobę; **ORAZ**

- **Uwagi dodatkowe:** Pojęcie wystarczającej przestrzeni w lodówce można doprecyzować, podając pojemność (wyrażoną w litrach) lub liczbę półek na osobę/rodzinę.

7.4.2: wystarczającą przestrzeń na półkach za osobę/rodzinę; **ORAZ**

7.4.3: minimalny dostęp do kuchni elektrycznej/gazowej na osobę/rodzinę; **ORAZ**

7.4.4: minimalną liczbę talerzy, kubków i filiżanek, naczyń i sztućców na osobę.

Wskaźnik 7.5: Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.

- **Uwagi dodatkowe:** Na przykład niemowlętom należy zapewnić łóżeczko, przewijak i odpowiednie krzesło; osoby o ograniczonej sprawności ruchowej powinny móc korzystać z mebli przystosowanych do ich potrzeb; pokoje zajmowane przez rodziny z dziećmi w wieku szkolnym należy wyposażać w mały stolik i krzesło do odrabiania lekcji.

STANDARD 8: Wystarczająca, odpowiednia i funkcjonalna infrastruktura sanitarna w ośrodku.

Wskaźnik 8.1: Wszyscy wnioskodawcy powinni mieć dostęp do sprawnego prysznica/wanny, umywalki z ciepłą i zimną wodą oraz toalety.

Wskaźnik 8.2: Dostęp do przynajmniej jednej funkcjonalnej i zamykanej toalety na 10 wnioskodawców jest zapewniony przez całą dobę.

Wskaźnik 8.3: Przynajmniej jeden funkcjonalny prysznic lub wanna z ciepłą i zimną wodą na 12 wnioskodawców są dostępne przez minimum 8 godzin dziennie.

- **Uwagi dodatkowe:** Liczba pryszniców na osobę zależy od tego, czy są dostępne przez dłuższe okresy czasu w ciągu dnia.

Wskaźnik 8.4: Przynajmniej jeden funkcjonalny zlew z ciepłą i zimną wodą na 10 wnioskodawców jest dostępny przez całą dobę.

Wskaźnik 8.5: Jeżeli w łazience znajduje się więcej niż jeden prysznic, kabiny są podzielone, by zapewnić użytkownikom poszanowanie intymności.

Wskaźnik 8.6: Oddzielne toalety, umywalki i prysznice dla obu płci (oznaczone w widoczny i jednoznaczny sposób), z wyjątkiem małych obiektów mieszkaniowych.

- **Uwagi dodatkowe:** Do wyjątków należą mieszkania jednopokojowe i wielopokojowe zajmowane przez mniej niż 12 osób.

Wskaźnik 8.7: W ośrodkach zakwaterowania dla wnioskodawców, którzy nie są członkami rodziny, wprowadza się rozwiązania umożliwiające mieszkańcom bezpieczny dostęp do łazienek i poszanowanie ich intymności.

Wskaźnik 8.8: Wyposażenie łazienki pozwala użytkownikom chronić swoje ubrania i ręczniki przed zamoczeniem.

Wskaźnik 8.9: Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.

- **Uwagi dodatkowe:** Na przykład dzieciom w wieku poniżej 2 lat zapewnia się codzienny dostęp do wanienki.

Dobra praktyka w zakresie infrastruktury sanitarnej

Za dobrą praktykę uznaje się:

- umieszczenie toalety w tym samym budynku, w którym znajduje się sypialnia i pomieszczenia ogólnodostępne, a nie na zewnątrz;
- wyposażenie poszczególnych kabin prysznicowych w zasuwę umożliwiającą ich zamykanie oraz umożliwienie mieszkańcom nieograniczonego dostępu do nich;
- uwzględnienie kwestii płci i bezpieczeństwa kobiet, np. umieszczenie instalacji sanitarnych nieopodal miejsca zakwaterowania i zapewnienie dobrze oświetlonego dostępu do nich.

STANDARD 9: Ośrodki zakwaterowania spełniają wymogi wynikające z obowiązujących przepisów krajowych i lokalnych.

Wskaźnik 9.1: Ośrodki zakwaterowania budowane są zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi i lokalnymi.

Wskaźnik 9.2: Ośrodki prowadzone są i poddawane konserwacji zgodnie z obowiązującymi przepisami lokalnymi i krajowymi, z uwzględnieniem wszystkich potencjalnych zagrożeń.

- **Uwagi dodatkowe:** Poniżej przedstawiono przykłady oceny postępów w osiągnięciu standardu w ośrodku zakwaterowania: wszyscy mieszkańcy mają ciągły dostęp do planu ewakuacji ośrodka; udostępniono gaśnice, a drogi ewakuacyjne są wolne od przeszkód.

Wskaźnik 9.3: W sypialniach/pokojach i pomieszczeniach ogólnodostępnych zapewniono wystarczający dostęp światła naturalnego i świeżego powietrza, a okna wyposażone są w zasłony i/lub rolety umożliwiające w razie potrzeby odcięcie bezpośredniego dopływu światła.

Wskaźnik 9.4: We wszystkich pomieszczeniach zainstalowano odpowiedni system regulacji temperatury.

- **Uwagi dodatkowe:** Odpowiedni zakres temperatur ustala się w oparciu o warunki klimatyczne panujące w danym miejscu oraz ogólne standardy mające zastosowanie w stosunku do obywateli danego państwa członkowskiego.

Wskaźnik 9.5: Pokoje i pomieszczenia ogólnodostępne nie są narażone na nadmierny poziom hałasu otoczenia.

- **Uwagi dodatkowe:** Hałas otoczenia może być powodowany maszynami, samolotami, pociągami itd.

STANDARD 10: Dostosowanie infrastruktury wewnątrz i na zewnątrz ośrodka do potrzeb osób o ograniczonej sprawności ruchowej.

Wskaźnik 10.1: Osoby o ograniczonej sprawności ruchowej kwateruje się:

10.1.a): na parterze; **LUB**

10.1.b): w budynkach wyposażonych w przystosowaną do ich potrzeb windę; **LUB**

10.1.c): w obiektach, w których liczba schodów nie przekracza maksymalnego poziomu, w zależności od stopnia ograniczenia sprawności ruchowej.

Wskaźnik 10.2: Teren przed budynkiem, tj. ścieżki lub podjazdy, ma twardą i równą powierzchnię.

Wskaźnik 10.3: Wejście zaprojektowano z uwzględnieniem możliwości osób o ograniczonej sprawności ruchowej.

Wskaźnik 10.4: Drzwi i przejścia wewnątrz budynku są wystarczająco szerokie dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim.

Wskaźnik 10.5: W pokojach i innych pomieszczeniach, z których korzystają osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, zainstalowano odpowiednie poręcze i uchwyty.

Wskaźnik 10.6: Zapewniono przystosowaną infrastrukturę sanitarną, m.in. kabiny prysznicowe, poręcze, umywalki i toalety umieszczone na odpowiedniej wysokości przystosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, a także odpowiednią powierzchnię łazienki oraz toalet przystosowaną do potrzeb osób poruszających się na wózku inwalidzkim.

1.4. Bezpieczeństwo

Uwagi wstępne

Należy zapewnić bezpieczeństwo pomieszczeń mieszkalnych, mebli i wyposażenia, zgodnie z obowiązującymi ustawami i rozporządzeniami krajowych, z uwzględnieniem ogólnego celu, jakim jest zagwarantowanie bezpiecznego środowiska życia osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową oraz personelowi obiektów zakwaterowania.

Standardy i wskaźniki

STANDARD 11: Zapewnienie wystarczających środków bezpieczeństwa.

Wskaźnik 11.1: Ocenę ryzyka przeprowadza się na bieżąco, z uwzględnieniem czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

- **Uwagi dodatkowe:** Do czynników, które należy wziąć pod uwagę przy ocenie ryzyka, należą: kwestie bezpieczeństwa podniesione przez wnioskodawców, stan i lokalizacja ośrodka zakwaterowania, postawy społeczności lokalnej, liczba zakwaterowanych osób, narodowość wnioskodawców, płeć i status rodzinny, obecność osób ze szczególnymi potrzebami oraz incydenty, jakie miały miejsce w przeszłości.

Wskaźnik 11.2: Odpowiednie środki bezpieczeństwa wprowadza się na podstawie wyników oceny ryzyka.

- **Uwagi dodatkowe:** Środki te mogą obejmować m.in.: ograniczenie dostępu do ośrodka poprzez jego ogrodzenie, organizację dyżurów pracowników przez całą dobę, zapewnienie wystarczającego oświetlenia na zewnątrz oraz zainstalowanie systemu monitoringu wizyjnego, ograniczenie dostępu osób spoza ośrodka w celu zapewnienia bezpieczeństwa wnioskodawców i uwzględnienie kwestii bezpieczeństwa w regulaminie.

Wskaźnik 11.3: Wnioskodawcy mogą bez obaw zgłaszać pracownikom problemy i incydenty związane z bezpieczeństwem (np. kradzieże, przemoc, groźby, wrogość ze strony lokalnej społeczności).

- **Uwagi dodatkowe:** Wnioskodawców należy poinformować o sposobach zgłaszania incydentów związanych z bezpieczeństwem.

Wskaźnik 11.4: Numery telefonów alarmowych są wywieszane w widocznym miejscu, a mieszkańcy i personel mają dostęp do aparatu telefonicznego.

Wskaźnik 11.5: Środki bezpieczeństwa koncentrują się również na wykrywaniu i zapobieganiu przemocy seksualnej i związanej z płcią.

Wskaźnik 11.6: Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.

- **Uwagi dodatkowe:** *Należy wprowadzić specjalne rozwiązania w celu zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim wnioskodawcom, przede wszystkim osobom o szczególnych potrzebach związanych z wiekiem, sytuacją rodzinną, płcią, tożsamością płciową lub orientacją seksualną oraz stanem zdrowia fizycznego lub psychicznego. Specjalne rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa należy przyjąć również w stosunku do ofiar handlu ludźmi, przemocy seksualnej i związanej z płcią, tortur lub innych form przemocy psychicznej i fizycznej. Środki te mogą obejmować na przykład niekwatrowanie wnioskodawców o innej orientacji seksualnej razem z pozostałymi wnioskodawcami tej samej płci lub przenoszenie wnioskodawców, którzy mogą stać się lub są ofiarami przemocy związanej z płcią (por. standard 3: (Zmiana) zakwaterowania wnioskodawców o szczególnych potrzebach), lub zapewnienie dzieciom bezpiecznej przestrzeni do zabawy. W placówkach przyjmujących małoletnich bez opieki należy zastosować szczególne środki prewencyjne w celu zapobieżenia przypadkom zaginięcia nieletnich.*

Dobra praktyka w zakresie środków bezpieczeństwa

Za dobrą praktykę w ośrodkach zakwaterowania uznaje się:

- udostępnienie pomieszczeń, w których konkretne grupy mogą wyrażać swoje obawy dotyczące bezpieczeństwa z zachowaniem poufności oraz zachęcanie do zgłaszania przypadków przemocy;
- wdrożenie systemu rejestracji lub zgłaszania incydentów związanych z bezpieczeństwem.

1.5. Pomieszczenia ogólnodostępne

Uwagi wstępne

W niniejszym dokumencie pojęcie „pomieszczenia ogólnodostępne” odnosi się do miejsc, w których wnioskodawcy spożywają posiłki i spędzają wolny czas. Wielkość i wyposażenie pomieszczeń ogólnodostępnych, a także ich funkcjonalność, zależą od typu zakwaterowania. „Pomieszczenia ogólnodostępne” mogą oznaczać jedno lub kilka pomieszczeń, z których korzystają wnioskodawcy.

W odniesieniu do dużych obiektów pojęcie „pomieszczenia ogólnodostępne” może obejmować wiele różnych przestrzeni, z których każda spełnia konkretne funkcje, np. jest miejscem spożywania posiłków, prowadzenia działań rekreacyjnych lub wspólnych zajęć (takich jak zajęcia językowe, sesje informacyjne). W mniejszych obiektach można wyznaczyć jeden pokój o uniwersalnym charakterze, pełniący w zależności od potrzeb i pory dnia funkcję jadalni, pokoju dziennego lub świetlicy. Pomieszczenia ogólnodostępne mogą również służyć za miejsca spotkań wnioskodawców z pracownikami socjalnymi lub doradcami prawnymi, pod warunkiem zapewnienia im prywatności.

Należy podkreślić, że pojęcie „zajęć rekreacyjnych” dotyczy działań, z których korzystają nie tylko dzieci, ale także dorośli. Możliwość uczestnictwa w tego rodzaju zajęciach ma pozytywny wpływ na zdrowie psychiczne wnioskujących. Zapewnienie wnioskodawcom przestrzeni na rekreację lub możliwości uczestnictwa w zajęciach grupowych (lekcjach języka obcego, sesjach informacyjnych lub zajęciach sportowych) jest niezwykle istotne, ponieważ umożliwia lepsze zorganizowanie dnia mieszkańcom ośrodka, a tym samym przyczynia się do łagodzenia napięć wynikających z bezczynności. Jest to szczególnie istotne na początkowych etapach procedury azylowej, gdy wnioskodawca nie jest (jeszcze) w stanie znaleźć zatrudnienia lub korzystać z formalnie organizowanego kształcenia.

Standardy i wskaźniki

STANDARD 12: Zapewnienie wnioskodawcom wystarczającej przestrzeni do spożywania posiłków.

Wskaźnik 12.1: Wszyscy wnioskodawcy mają możliwość jedzenia w wyznaczonej przestrzeni.

- **Uwagi dodatkowe:** Wszyscy wnioskodawcy mogą spożywać posiłki w stołówce (w większym ośrodku) lub w pomieszczeniu wyposażonym w stół i wystarczającą liczbę krzeseł. Miejsce, w którym spożywane są posiłki, może służyć także innym celom, pod warunkiem że o określonych porach dnia jest dostępne jako jadalnia.

STANDARD 13: Zapewnienie wnioskodawcom wystarczającej przestrzeni na aktywność rekreacyjną i zajęcia grupowe.

Wskaźnik 13.1: Obszar, na którym prowadzone są zajęcia rekreacyjne, znajduje się wewnątrz ośrodka lub w jego pobliżu.

- **Uwagi dodatkowe:** Organizując przestrzeń na potrzeby spędzania wolnego czasu w obiektach zakwaterowania, należy uwzględnić płeć wnioskodawców, ich wiek, względy kulturowe i religijne. Jeśli jest to możliwe, należy zapewnić mieszkańcom dostęp do pomieszczeń, w których mogą uczestniczyć w zajęciach rekreacyjnych, lub umożliwić im to w określonych godzinach.

Wskaźnik 13.2: Jeżeli zajęcia grupowe organizowane są przez państwa członkowskie, przeznacza się na ten cel wystarczającą i odpowiednią przestrzeń, na przykład osobne pomieszczenie.

- **Uwagi dodatkowe:** Pojęcie „zajęcia grupowe” oznacza m.in. kursy językowe, grupowe sesje informacyjne, zajęcia sportowe itp.

Wskaźnik 13.3: Jeśli w ośrodku przebywają dzieci, należy zapewnić im dostęp do bezpiecznej przestrzeni do zabawy wewnątrz/na zewnątrz obiektu, także możliwość przebywania na wolnym powietrzu na terenie ośrodka lub w jego pobliżu.

Dobra praktyka w zakresie pomieszczeń ogólnodostępnych

Za dobrą praktykę uważa się zapewnienie nadzoru nad dziećmi w przyjaznej im przestrzeni, podczas gdy ich rodzice biorą udział w zajęciach grupowych.

1.6. Warunki sanitarne

Uwagi wstępne

Określenie „warunki sanitarne” odnosi się do utrzymywania pomieszczeń w czystości, zapobiegania zakażeniom, chorobom itp. oraz sprzątanania i usuwania odpadów. Określenie „czysty” oznacza wolny od szkodników, insektów, zarazków i innych niebezpieczeństw. Obowiązujące normy sanitarne opisane w niniejszej części mają zastosowanie do całego ośrodka zakwaterowania, w tym pomieszczeń prywatnych i ogólnodostępnych wewnątrz ośrodka lub na zewnątrz (jeśli dotyczy). W zależności od kontekstu krajowego opracowywanie i monitorowanie tych standardów może pozostawać w gestii innych właściwych organów (np. organów inspekcji sanitarnej).

W większych obiektach „pomieszczenia prywatne” oznaczają tylko pokoje/sypialnie, natomiast wszystkie pozostałe zalicza się do kategorii pomieszczeń ogólnodostępnych. Normy sanitarne różnią się w zależności od rodzaju pomieszczeń ogólnodostępnych, takich jak kuchnia, pomieszczenia sanitarne i inne, w tym biura i świetlice. W mniejszych obiektach kuchnia, łazienka i inne pomieszczenia powinny również być traktowane jako pomieszczenia prywatne.

Chociaż utrzymanie odpowiednich standardów sanitarnych jest obowiązkiem właściwych organów państwa członkowskiego, wnioskodawcy również mogą być w nie zaangażowani. W praktyce to mieszkańcy są zazwyczaj odpowiedzialni za utrzymywanie w czystości pomieszczeń prywatnych. Ponadto, w zależności od obowiązujących

przepisów/rozporządzeń krajowych, wnioskodawcy mogą dobrowolnie uczestniczyć w dbaniu o czystość innych pomieszczeń. W niektórych przypadkach za tego rodzaju drobne prace wykonywane w ośrodku zakwaterowania mogą otrzymywać wynagrodzenie. Ich praca jest wówczas nadzorowana przez właściwy organ lub firmę świadczącą usługi sprzątnia.

Szczegółowy opis obowiązków związanych z utrzymywaniem czystości w ośrodkach zakwaterowania powinien znaleźć się w regulaminie ośrodka.

Standardy i wskaźniki

STANDARD 14: Utrzymywanie w czystości pomieszczeń ogólnodostępnych i prywatnych.

Wskaźnik 14.1: W ośrodku zakwaterowania przestrzega się harmonogramu sprzątnia.

- **Uwagi dodatkowe:** Określa się częstotliwość sprzątnia i standardy czystości dla poszczególnych rodzajów pomieszczeń.

Wskaźnik 14.2: Czystość pomieszczeń ogólnodostępnych i prywatnych sprawdzana jest na bieżąco.

- **Uwagi dodatkowe:** Podczas inspekcji uwzględnia się potrzebę zapewnienia wnioskodawcom prywatności.

Wskaźnik 14.3: Kontrole czystości przeprowadza się, kiedy mieszkańcy przenoszą się do innego pokoju lub do innego obiektu mieszkaniowego.

Wskaźnik 14.4: Jeżeli wnioskodawcy są odpowiedzialni za sprzątnie, mają dostęp do niezbędnych środków czystości i urządzeń oraz środków ochrony, takich jak rękawiczki i maski.

Dobra praktyka w zakresie utrzymywania w czystości pomieszczeń prywatnych i ogólnodostępnych

Za dobrą praktykę w ośrodkach zakwaterowania uważa się sporządzenie harmonogramu sprzątnia, który jest umieszczony w widocznym miejscu i do którego wnioskodawcy mają swobodny dostęp.

STANDARD 15: Utrzymywanie w czystości kuchni i pomieszczeń sanitarnych.

Wskaźnik 15.1: Poziom ich czystości odpowiada lokalnym i krajowym przepisom i normom.

- **Uwagi dodatkowe:** Regulamin może na przykład odnosić się do regularnego zwalczania gryzoni i robactwa.

Wskaźnik 15.2: Kuchnia i pomieszczenia sanitarne są sprzątnane co najmniej raz dziennie (w ośrodkach zakwaterowania) lub tak często, jak jest to konieczne.

Wskaźnik 15.3: Regularnie przeprowadza się generalne sprzątnie.

- **Uwagi dodatkowe:** Generalne sprzątnie odbywa się w ośrodkach zakwaterowania co najmniej cztery razy w roku. Różne standardy czystości obowiązują w stosunku do kuchni, z których korzystają wnioskodawcy, i do kuchni profesjonalnych.

STANDARD 16: Zapewnienie wnioskodawcom możliwości regularnego, samodzielnego prania lub świadczenie na ich rzecz tego rodzaju usług.

Wskaźnik 16.1: Jeżeli wnioskodawcom zakwaterowanym w obiekcie udostępniono pościel i ręczniki, powinny one być regularnie prane.

- **Uwagi dodatkowe:** Minimalny wymóg to wymiana pościeli co dwa tygodnie i ręczników raz na tydzień.

Wskaźniki alternatywne:

Wskaźnik 16.2.a): Wnioskodawcy powinni mieć możliwość prania co najmniej raz w tygodniu. **LUB**

- **Uwagi dodatkowe:** Wskaźnik ten może zostać doprecyzowany w kontekście krajowym poprzez określenie liczby pralek i możliwości suszenia.

Wskaźnik 16.2.b): Wnioskodawcy mają dostęp do usług prania.

- **Uwagi dodatkowe:** Wnioskodawcom należy zapewnić wystarczające możliwości prania rzeczy osobistych, na przykład przez co najmniej 5 dni w tygodniu (także w czasie weekendu).

1.7. Prace konserwacyjne

Uwagi wstępne

W tym rozdziale sformułowanie „prace konserwacyjne” należy rozumieć jako działania, które są niezbędne i podejmowane w celu utrzymania ośrodka w jego pierwotnym stanie możliwie jak najdłużej.

Chociaż prace konserwacyjne są obowiązkiem właściwych organów państw członkowskich, wnioskodawcy również mogą dobrowolnie brać w nich udział, jeśli pozwalają na to przepisy i rozporządzenia krajowe. W niektórych przypadkach za tego rodzaju drobne prace wykonywane w ośrodku zakwaterowania mogą otrzymywać wynagrodzenie. W takich sytuacjach ich pracę nadzorują właściwe organy lub firma odpowiedzialna za prace konserwacyjne.

Standardy i wskaźniki

STANDARD 17: Zapewnienie bezpieczeństwa i właściwego funkcjonowania obiektów mieszkaniowych dzięki regularnie prowadzonym pracom konserwacyjnym.

Wskaźnik 17.1: Regularnie sprawdza się stan lokali, mebli i wyposażenia.

- **Uwagi dodatkowe:** Kontrole powinny odbywać się co najmniej raz w roku. Ocenę można przeprowadzić w oparciu o listę kontrolną.

Wskaźnik 17.2: Wnioskodawcy mają możliwość zgłaszania potrzeby przeprowadzenia prac konserwacyjnych i napraw.

Wskaźnik 17.3: Niezbędne naprawy i wymiany wewnątrz ośrodka są przeprowadzane niezwłocznie i z zapewnieniem odpowiedniej jakości.

- **Uwagi dodatkowe:** Chociaż całkowitą odpowiedzialność za prace konserwacyjne i utrzymanie ośrodka w należytym stanie ponoszą właściwe organy, drobne prace konserwacyjne mogą być wykonywane przez wnioskodawców, pod warunkiem że otrzymują oni za swoją pracę wynagrodzenie i wykonują ją dobrowolnie. W każdym przypadku ogólny nadzór nad pracami sprawuje zawsze właściwym organ.

1.8. Sprzęt i usługi komunikacyjne

Uwagi wstępne

Komunikacja odgrywa ważną rolę przez cały czas trwania procedury recepcyjnej. Termin „komunikacja” obejmuje zarówno komunikację dotyczącą statusu wnioskodawców, jak i prywatną, na przykład z członkami rodziny. Należy podkreślić, że dostęp do narzędzi komunikacji może pozytywnie wpływać na zdrowie psychiczne wnioskodawców, gdyż zapobiega lub łagodzi niepokój wynikający z braku kontaktu z rodziną i przyjaciółmi, którzy pozostali w kraju pochodzenia lub przebywają w strefie tranzytowej, lub z niedostatecznego kontaktu z organizacjami świadczącymi pomoc prawną, lub z innymi odpowiednimi służbami. W każdym przypadku wnioskodawcy powinni mieć możliwość otrzymywania informacji decyzyjnych podejmowanych w ich sprawie drogą pocztową (w stosownych przypadkach).

Podstawa prawna – sprzęt i usługi komunikacyjne

- Art. 18 ust. 2 lit. b) RCD: formy świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego

Standardy i wskaźniki**STANDARD 18: Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do telefonu, aby mogli prowadzić rozmowy dotyczące kwestii proceduralnych, prawnych, medycznych i edukacyjnych.**

Wskaźnik 18.1: Telefon udostępnia się przynajmniej na potrzeby kontaktów dotyczących kwestii proceduralnych, prawnych, medycznych i edukacyjnych.

Wskaźnik 18.2: Wnioskodawcy mają codzienny dostęp do przynajmniej jednego aparatu telefonicznego na jednostkę mieszkaniową.

- **Uwagi dodatkowe:** Liczba aparatów telefonicznych zainstalowanych w ośrodku zależy od liczby przebywających w nim wnioskodawców.

Wskaźnik 18.3: Wnioskodawcy mogą odbierać i wykonywać połączenia z zachowaniem prywatności, tzn. w miejscu, w którym inne osoby nie słyszą prowadzonej przez nich rozmowy.

STANDARD 19: Zapewnienie wnioskodawcom odpowiedniego dostępu do internetu.

Wskaźnik 19.1: Wnioskodawcy mają dostęp do internetu w obiekcie mieszkaniowym lub w innej, pobliskiej przestrzeni publicznej, przynajmniej cztery razy w tygodniu.

- **Uwagi dodatkowe:** Dostęp do internetu w ośrodku może być zapewniony poprzez sieć bezprzewodową (Wi-Fi), umożliwiającą wnioskodawcom korzystanie z internetu za pośrednictwem własnych urządzeń komunikacyjnych (np. smartfonów), lub poprzez udostępnienie odpowiedniej liczby komputerów dla określonej liczby osób. Dostęp do internetu może być zorganizowany poza ośrodkiem, jednak w miejscu, do którego wnioskodawcy mogą dotrzeć pieszo lub środkami transportu publicznego (por. standard 1: Lokalizacja). Dostęp do internetu nie musi być bezpłatny (por. wskaźnik 28.4: Dzienna dieta).

STANDARD 20: Zapewnienie wnioskodawcom możliwości ładowania swoich urządzeń komunikacyjnych.

Wskaźnik 20.1: W każdej sypialni powinno znajdować się co najmniej jedno gniazdko elektryczne do ładowania urządzeń elektronicznych.

Dobra praktyka w zakresie ułatwiania dostępu do sprzętu i usług telekomunikacyjnych

Za dobrą praktykę uznaje się:

- zapewnienie wnioskodawcom możliwości bezpłatnego kopiowania lub drukowania dokumentów dotyczących postępowania azylowego lub kwestii zdrowotnych;
- ułatwienie dostępu do telewizji z kanałami w co najmniej dwóch językach, którymi posługuje się większość wnioskodawców przebywających w danym ośrodku (por. wskaźnik 13.1: Pomieszczenia ogólnodostępne).

2. Wyżywienie

Uwagi wstępne

Pod pojęciem „wyżywienie” rozumie się w niniejszym rozdziale żywność oraz napoje bezalkoholowe. Przyjmując takie samo podejście jak w części dotyczącej zakwaterowania, opisane standardy obowiązują niezależnie od tego, czy wnioskodawcy mają zapewnione wyżywienie w naturze czy otrzymują na ten cel zasiłki pieniężne lub talony. Oznacza to, że państwa członkowskie, które przekazują wnioskodawcom świadczenia pieniężne lub talony na pokrycie kosztów zakupu żywności, muszą zadbać o to, by ich wysokość umożliwiała wnioskodawcom zakup żywności spełniającej standardy opisane w niniejszej części.

Podstawa prawna – wyżywienie

- Art. 2 lit. g) RCD: definicja świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego

Standardy i wskaźniki

STANDARD 21: Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do wystarczającej ilości odpowiedniego pożywienia.

Wskaźnik 21.1: Przestrzega się norm bezpieczeństwa żywności.

- **Uwagi dodatkowe:** Zgodnie z analizą zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP) ⁽⁶⁾ Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w stosunku do warunków sanitarnych panujących w ośrodkach, w szczególności w pomieszczeniach kuchennych, należy przyjąć podejście prewencyjne, a nie naprawcze. Zgodnie z tym standardem zapewnienie czystości pomieszczeń kuchennych jest obowiązkiem, którego niedopełnienie może stanowić zagrożenie dla ogólnego stanu zdrowia osób przebywających w ośrodku.

Wskaźnik 21.2: Każdego dnia podawane są przynajmniej trzy posiłki osobom dorosłym i pięć osobom małoletnim, z których przynajmniej jeden jest gotowany i serwowany na ciepło.

Wskaźnik 21.3: Wnioskodawcom należy zapewnić pełnowartościową i zróżnicowaną dietę; w razie potrzeby dzieci i niemowlęta powinny mieć dostęp do mleka.

- **Uwagi dodatkowe:** Skład posiłków powinien być zróżnicowany, obejmując m.in. zboża, chleb i ryż, owoce i warzywa, mleko i wyroby mleczarskie, jaja, mięso lub ryby.

Wskaźnik 21.4: Wnioskodawcy są informowani o składzie posiłku.

- **Uwagi dodatkowe:** Informacje na temat wyżywienia można przekazywać w sposób ogólny (na etykietach itp.) lub na żądanie.

Wskaźnik 21.5: Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.

- **Uwagi dodatkowe:** Należy, na przykład, uwzględnić potrzeby żywieniowe kobiet w ciąży i karmiących piersią, osób cierpiących na niektóre choroby i alergie pokarmowe.

Wskaźnik 21.6: Uwzględnia się preferencje i ograniczenia żywieniowe poszczególnych grup.

- **Uwagi dodatkowe:** Pojęcie „specyficzne grupy” oznacza wnioskodawców reprezentujących konkretne wyznania i/lub kultury, a także wegetarian i wegan.

⁽⁶⁾ Zob. Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, Hazard Analysis And Critical Control Point (HACCP) System (<http://www.fao.org/docrep/005/y1579e/y1579e03.htm>).

Dobra praktyka w zakresie wyżywienia

Za dobrą praktykę uznaje się:

- umożliwianie wnioskodawcom samodzielnego gotowania na własne potrzeby (w możliwym zakresie), ponieważ sprzyja to budowaniu autonomii, daje poczucie normalności, sprawia, że czują się swobodnie, i może pozytywnie wpływać na organizację ich codziennego życia;
- zapewnienie wnioskodawcom ciepłych posiłków lub możliwości podgrzania jedzenia, jeżeli z uzasadnionych przyczyn nie byli obecni w ośrodku w porze posiłku;
- konsultowanie z wnioskodawcami jadłospisu i przyrządzania posiłków.

STANDARD 22: Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do wody pitnej przez całą dobę.

Wskaźnik 22.1: Każdy wnioskodawca ma dostęp do przynajmniej 2,5 litra wody w ciągu dnia, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i warunków klimatycznych.

- **Uwagi dodatkowe:** Więcej szczegółów na temat minimalnej ilości wody pitnej na dzień znajduje się w normach opracowanych w ramach projektu Sphere ^(?).

Wskaźniki alternatywne:

Wskaźnik 22.2.a): Infrastruktura ośrodka umożliwia dostęp do wody pitnej. **LUB**

Wskaźnik 22.2.b): W przypadku braku odpowiedniej infrastruktury woda pitna jest dostarczana.

- **Uwagi dodatkowe:** Wnioskodawców należy poinformować, czy woda wodociągowa nadaje się do spożycia.

Dobra praktyka w zakresie napojów

Za dobrą praktykę uznaje się zapewnienie mieszkańcom dostępu do herbaty i kawy.

^(?) The Sphere Project, *How much water is needed in emergencies?*, Dostęp na stronie: http://www.who.int/water_sanitation_health/publications/2011/WHO_TN_09_How_much_water_is_needed.pdf?ua=1

3. Odzież i inne artykuły nieżywnościowe

Uwagi wstępne

Podobnie jak w przypadku rozdziału dotyczącego zakwaterowania i żywienia, opisane standardy obowiązują niezależnie od tego, czy wnioskodawcy otrzymują odzież w naturze czy w formie pomocy pieniężnej lub talonów. Oznacza to, że jeżeli państwa członkowskie zapewniają wnioskodawcom pomoc pieniężną na pokrycie kosztów zakupu odzieży, dodatek ten powinien umożliwić im nabycie odzieży odpowiadającej standardom wymienionym w niniejszym rozdziale. Zasada ta nie obowiązuje, jeżeli wnioskodawca posiada odzież spełniającą standardy opisane w niniejszym rozdziale, w związku z czym nie potrzebuje dodatkowych ubrań. Pojęcie „odzież” oznacza ubrania i obuwie.

W kontekście niniejszych wytycznych pod pojęciem „artykułów nieżywnościowych” rozumie się podstawowe artykuły gospodarstwa domowego niebędące żywnością, w tym produkty higieny osobistej, środki do mycia i prania, pościel i ręczniki. W przypadku dzieci w wieku szkolnym do artykułów nieżywnościowych zalicza się również przybory szkolne.

Dostarczając wnioskodawcom artykuły nieżywnościowe, należy zawsze uwzględniać ich sytuację rodzinną. Rodzaj artykułów nieżywnościowych oraz ich ilości zależą od osobistych potrzeb danego wnioskodawcy.

Podstawa prawna – odzież i inne przedmioty nieżywnościowe

- Art. 2 lit. g) RCD: definicja świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego

Standardy i wskaźniki

STANDARD 23: Zapewnienie wnioskodawcom niezbędnej odzieży.

Wskaźnik 23.1: Wnioskodawcy posiadają wystarczającą ilość bielizny na zmianę na tydzień, bez konieczności prania.

- **Uwagi dodatkowe:** Powyższe należy rozumieć jako co najmniej osiem zestawów bielizny osobistej.

Wskaźnik 23.2: Wnioskodawcy posiadają co najmniej minimalną liczbę poszczególnych rodzajów ubrań.

- **Uwagi dodatkowe:** Powyższe należy rozumieć jako co najmniej pięć sztuk odzieży przeznaczonej do okrycia górnej części ciała (np. koszulka bawełniana, koszula, bluzka), co najmniej trzy sztuki odzieży przeznaczonej do okrycia dolnej części ciała (spodnie, spódnice, szorty), co najmniej trzy sztuki odzieży wierzchniej, takie jak bluza, sweter lub kurtka, oraz dwa komplety bielizny nocnej.

Wskaźnik 23.3: Wnioskodawca posiada przynajmniej dwie różne pary butów.

- **Uwagi dodatkowe:** Zestaw może obejmować jedną parę butów do użytku domowego i jedną parę do noszenia na zewnątrz.

Wskaźnik 23.4: Wnioskodawcom przekazuje się ubrania możliwie jak najszybciej.

- **Uwagi dodatkowe:** W ciągu kilku godzin od zakwaterowania w konkretnym obiekcie każdemu wnioskodawcy należy przekazać przynajmniej podstawowe (tymczasowe) ubranie umożliwiające mu swobodne poruszanie się po wszystkich dostępnych obszarach (zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz).

Wskaźnik 23.5: Wprowadzono standardową procedurę wymiany ubrań, które w wyniku zużycia nie nadają się już do noszenia.

Wskaźnik 23.6: Wnioskodawcom zapewnia się wystarczającą odzież dla niemowląt i małych dzieci na tydzień, bez konieczności prania.

Dobra praktyka w zakresie odzieży

Za dobrą praktykę uznaje się:

- unikanie sytuacji, w której wszyscy wnioskodawcy noszą takie same ubrania (jeśli odzież przekazano im w naturze), aby zapobiec ich stygmatyzacji;
- utworzenie magazynu na darowaną odzież i współpraca z organizacjami charytatywnymi w zakresie zdobywania i przekazywania odzieży używanej.

STANDARD 24: Zapewnienie wnioskodawcom odpowiedniej odzieży.

Wskaźnik 24.1: Ubrania mają odpowiedni rozmiar.

Wskaźnik 24.2: Dostarczona odzież jest w dobrym stanie, spełnia standardy panujące w społeczeństwie kraju przyjmującego i normy kulturowe wnioskodawców.

- **Uwagi dodatkowe:** *Odzież (z wyjątkiem bielizny) nie musi być nową, ale powinna być w dobrym stanie.*

Wskaźnik 24.3: Udostępnia się odpowiednią odzież sezonową.

- **Uwagi dodatkowe:** *Oznacza to, na przykład, że wnioskodawca powinien w razie potrzeby posiadać płaszcz/kurtkę zimową, rękawice, czapkę zimową, czapkę, szalik zimowy i zimowe buty.*

Dobra praktyka w zakresie udostępniania odzieży

Za dobrą praktyką uznaje się przekazanie wnioskodawczyniom wraz z odzieżą przynajmniej jednej chusty, jeżeli o nią poproszą.

STANDARD 25: Udostępnienie wnioskodawcom wystarczającej ilości odpowiednich środków higieny osobistej.

Wskaźnik 25.1: Opracowano listę określającą rodzaje i ilość produktów do higieny osobistej, które przysługują wnioskodawcom w zależności od wieku i płci.

- **Uwagi dodatkowe:** *Wnioskodawcy są informowani o treści tej listy.*

Wskaźnik 25.2: Wnioskodawcom zapewnia się dostęp do niezbędnych produktów higieny osobistej, regularnie dostarczając je w naturze w określonej ilości lub uwzględniając koszty ich zakupu w dziennych dietach.

- **Uwagi dodatkowe:** *Na potrzeby utrzymania czystości, higieny osobistej i profilaktyki chorób zakaźnych wnioskodawcy powinni mieć do dyspozycji podstawowe środki higieny. Należą do nich między innymi: szczoteczka do zębów, pasta do zębów, papier toaletowy, mydło, szampon, krem/pianka do golenia, podpaski, pieluchy i inne środki higieny przeznaczone dla dzieci.*

STANDARD 26: Udostępnienie wnioskodawcom innych, podstawowych artykułów nieżywnościowych

Wskaźnik 26.1: Wystarczająca ilość pościeli i ręczników.

- **Uwagi dodatkowe:** *Jeśli wnioskodawcy samodzielnie piorą własną bieliznę pościelową, powinni posiadać co najmniej dwa komplety na zmianę.*

Wskaźnik 26.2: Jeżeli wnioskodawcy piorą swoje ubrania, udostępnia się im proszek do prania.

Wskaźnik 26.3: Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.

- **Uwagi dodatkowe:** *Oznacza to na przykład, że rodzina z niemowlęciem ma dostęp do sprawnego wózka, a małym dzieciom zapewnia się nocniki. Każde dziecko może korzystać ze sprawnych i znajdujących się w dobrym stanie zabawek dostosowanych do jego wieku. Osobom niepełnosprawnym fizycznie, które doznały urazu lub są w trakcie leczenia można zapewnić kule, wózek inwalidzki i inny sprzęt medyczny, jeżeli nie otrzymały takiego sprzętu z innych źródeł (np. od publicznej służby zdrowia).*

Dobra praktyka w zakresie dostępu do innych niezbędnych artykułów nieżywnościowych

Za dobrą praktykę uważa się udostępnienie wnioskodawcom żelazka i deski do pracowania oraz suszarki do włosów, jeśli jest to konieczne.

STANDARD 27: Zapewnienie uczęszczającym do szkoły dzieciom odpowiedniej odzieży i przyborów szkolnych, by mogli w pełni uczestniczyć we wszystkich zajęciach edukacyjnych.

Wskaźnik 27.1: Dzieci uczęszczające do szkoły mają zapewnioną odpowiednią odzież na potrzeby zajęć szkolnych.

- **Uwagi dodatkowe:** *Może obejmować mundurek szkolny, jeśli jest obowiązkowy, a także odzież i obuwie sportowe.*

Wskaźnik 27.2: Dzieci uczęszczające do szkoły otrzymują bezpłatnie tornister (plecak itp.) oraz wszystkie potrzebne przybory szkolne (podręczniki itd.).

4. Dzienna dieta

Uwagi wstępne

Chociaż kwestie wyżywienia, zakwaterowania i odzieży są precyzyjnie określone w RCD, instrument nie zawiera szczegółowych informacji ani nie określa przeznaczenia dziennych diet. Niemniej jednakienne diety umożliwiają zaspokojenie potrzeb wnioskodawców.

Dzienna dieta służy zaspokojeniu ujętych w RCD, podstawowych potrzeb osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, poza zakwaterowaniem, wyżywieniem i odzieżą (które pokrywa zasiłek pieniężny, jeżeli nie są zapewnione w naturze lub w formie talonów).

W niniejszym dokumencie „dzienna dieta” spełnia trzy różne funkcje, a mianowicie:

- zapewnia wnioskodawcom utrzymanie na minimalnym poziomie, wykraczającym poza spełnienie podstawowych potrzeb mieszkaniowych, związanych z wyżywieniem lub odzieżą;
- umożliwia wnioskodawcom minimalny udział w życiu społeczno-kulturalnym państwa członkowskiego, w którym przebywają;
- zapewnia wnioskodawcom pewien poziom autonomii.

Niniejsze wytyczne dotyczą „diennej diety” jako minimalnego dodatku pieniężnego przekazywanego do dyspozycji wnioskodawcy bez określania celu („kieszonkowe”). Jeżeli wnioskodawcy nie otrzymują pewnych artykułów niezbędnych, a dodatkowe potrzeby nie są zaspokajane w naturze lub w formie talonów, koszty ich zakupu można również uwzględnić przy obliczaniu wysokości diennej diety.

Jak dowiedziono w poprzednich częściach, standardy w zakresie zakwaterowania, wyżywienia i odzieży, a także niektórych innych artykułów niezbędnych, można osiągnąć niezależnie od tego, czy wnioskodawcom zapewnia się dostęp do nich w formie dodatku pieniężnego, w naturze czy w formie talonów. Wypłacanie wnioskodawcom „kieszonkowego” wynika z założenia, że godny poziom życia można osiągnąć tylko wtedy, gdy wnioskodawcom zapewni się pewien stopień autonomii finansowej. Innymi słowy, przynajmniej część przekazywanych im świadczeń powinna pozostawać do dyspozycji wnioskodawców, aby mogli korzystać z otrzymanych środków zgodnie z własnymi potrzebami i preferencjami.

Biorąc pod uwagę różnice w standardach życia i kosztach utrzymania w poszczególnych państwach członkowskich, w niniejszym rozdziale nie określono kwoty diennej diety. Niezależnie od metody zastosowanej do obliczenia diennej diety trzy wyżej wymienione cele zawsze powinny być spełnione. Dziennych diet nie należy uważać za akt wspaniałomyślności; są równie potrzebne co zakwaterowanie, wyżywienie i odzież, stanowiąc istotny element świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego.

Podstawa prawna – dzienna dieta
<ul style="list-style-type: none"> • Art. 2 lit. g) RCD: definicja świadczeń materialnych w ramach pomocy socjalnej

Standardy i wskaźniki

STANDARD 28: Wypłacanie wnioskodawcom diennej diety w odpowiedniej wysokości.

Wskaźnik 28.1: Jednoznacznie zdefiniowano zakres dziennych diet.

Wskaźnik 28.2: Sposób obliczania dziennych diet jest wyraźnie określony.

- **Uwagi dodatkowe:** „Określone” oznacza, że opisano elementy uwzględniane przy ustalaniu wysokości diennej diety i czynniki mające wpływ na poszczególne kwoty.

Wskaźnik 28.3: Dzienna dieta pozostaje do dyspozycji wnioskodawcy („kieszonkowe”) i zapewnia mu odpowiedni stopień autonomii.

- **Uwagi dodatkowe:** *Dzienne diety „do dyspozycji wnioskodawców” nigdy nie mogą być przekazywane w naturze. Kwoty ustala się z uwzględnieniem kontekstu krajowego. Należy wziąć pod uwagę potrzeby dodatkowe, niesklasyfikowane jako podstawowe, takie jak wybrane przez wnioskodawcę produkty lub usługi (np. udział w wydarzeniach kulturalnych, zakup słodczy, wyrobów tytoniowych, gry, życie towarzyskie).*

Wskaźnik 28.4: Wysokość dziennej diety uwzględnia również przynajmniej następujące koszty, chyba że wnioskodawcy korzystają ze świadczeń w naturze: usługi komunikacji i informacji, przybory szkolne, artykuły higieny osobistej i pielęgnacji ciała, rozrywka i koszty transportu, kiedy są związane z uzyskaniem dostępu do opieki zdrowotnej i leków, procedurą azylu i pomocą prawną oraz edukacją dla dzieci w wieku szkolnym.

- **Uwagi dodatkowe:** *Przybory szkolne, środki higieny osobistej i produkty do pielęgnacji ciała, zob. standardy 25 i 26: Dostęp do środków higieny osobistej i innych artykułów nieżywnościowych oraz standard 29: Dostęp do niezbędnej opieki zdrowotnej.*

Wskaźnik 28.5: Dienne diety w postaci „kieszonkowego” wypłacane są regularnie, nie rzadziej niż raz w miesiącu.

- **Uwagi dodatkowe:** *Częstotliwość określa się w oparciu o cel (jeśli został określony), kwotę i formę, w jakiej przekazywane są diety dzienne. Zawsze należy działać z zachowaniem przejrzystości.*

Dobra praktyka w zakresie przekazywania dziennych diet

Za dobrą praktykę uznaje się:

- uwzględnianie indywidualnej sytuacji wnioskodawcy (np. struktura wiekowa/rodzinna) przy obliczaniu dziennej diety;
- przekazywanie dziennej diety z góry na dany okres;
- przekazywanie diet przysługujących każdemu dorosłemu członkowi rodziny oddzielnie (zamiast wypłacania łącznej sumy diet przysługujących poszczególnym osobom „głowie” rodziny).

5. Opieka zdrowotna

Uwagi wstępne

Pojęcie „opieki zdrowotnej”, o której mowa w niniejszym rozdziale, oznacza świadczenie usług ochrony zdrowia psychicznego i fizycznego osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową. Obejmuje także poradnictwo na rzecz wnioskodawców cierpiących z powodu poważnych chorób oraz rehabilitację ofiar przemocy i tortur. W związku z powyższym badania medyczne prowadzone przez kilka państw członkowskich na początku procesu recepcyjnego mogą stanowić ważny punkt wyjścia, ponieważ ułatwiają zrozumienie potrzeb medycznych wnioskodawców, które należy uwzględnić w trakcie całego procesu. Na potrzeby niniejszego rozdziału pojęcie „personelu medycznego” oznacza wykwalifikowanych pracowników służby zdrowia (np. lekarzy, dentystów, pielęgniarki), a także psychologów.

Wytyczne powinny być odczytywane zgodnie z nadrzędnymi zasadami zgody i poufności, które obowiązują wszystkich uczestniczących w świadczeniu usług opieki zdrowotnej pracowników recepcyjnych, personelu medycznego oraz tłumaczy. Informacje dotyczące pacjenta nigdy nie powinny być udostępniane bez jego zgody. Bez uszczerbku dla przepisów krajowych regulujących dostęp do dokumentacji medycznej, wnioskodawcy powinni mieć zagwarantowane prawo wglądu w swoją dokumentację medyczną.

Podstawa prawna – opieka zdrowotna

- Art. 13 RCD: profilaktyczne badania medyczne
- Art. 17 RCD: ogólne zasady dotyczące świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego oraz opieki zdrowotnej
- Art. 19 RCD: opieka zdrowotna

Standardy i wskaźniki

STANDARD 29: Zapewnienie dostępu do niezbędnej opieki zdrowotnej, przynajmniej w postaci opieki w nagłych przypadkach, oraz niezbędnego leczenia chorób i poważnych zaburzeń psychicznych.

Wskaźnik 29.1: Wnioskodawcy mają dostęp do wszystkich rodzajów niezbędnych świadczeń opieki zdrowotnej.

- **Uwagi dodatkowe:** Tam, gdzie to możliwe, przy świadczeniu usług medycznych należy brać pod uwagę względy płci (np. w miarę możliwości dostęp do żeńskiego personelu medycznego na prośbę wnioskodawcy).

Wskaźnik 29.2: Usługi medyczne są świadczone przez wykwalifikowany personel medyczny.

Wskaźnik 29.3: Opieka zdrowotna jest dostępna w ośrodku zakwaterowania lub na zewnątrz, w rozsądnej odległości.

- **Uwagi dodatkowe:** Dodatkowe wyjaśnienia dotyczące „rozsądnej odległości”, zob. standard 1: Lokalizacja.

Wskaźnik 29.4: Niezbędna opieka zdrowotna, w tym dostęp do przepisanych leków, zapewniona jest bezpłatnie lub rekompensowana w formie dziennych diet.

- **Uwagi dodatkowe:** Oznacza to, że zarówno transport do placówek opieki zdrowotnej, jak i dostęp do leków jest bezpłatny (por. standard 1: Lokalizacja, standard 28: Wypłacanie dziennych diet).

Wskaźnik 29.5: Stosuje się odpowiednie rozwiązania umożliwiające wnioskodawcom komunikację z personelem medycznym.

- **Uwagi dodatkowe:** Oznacza to w szczególności (bezpłatny) dostęp do usług profesjonalnego tłumacza, jeśli jego pomoc jest konieczna. Jeżeli wnioskodawca wyrazi zgodę, tłumaczyć mogą inne osoby, z wyjątkiem dzieci.

Wskaźnik 29.6: Wnioskodawcom zapewnia się dostęp do pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.

- **Uwagi dodatkowe:** *Wnioskodawcom należy zapewnić dostęp do apteczki pierwszej pomocy.*

Wskaźnik 29.7: Wnioskodawca ma możliwość uzyskania dostępu do swojej dokumentacji medycznej, zgodnie z treścią przepisów krajowych.

- **Uwagi dodatkowe:** *Jeżeli wnioskodawca wyrazi na to zgodę, dokumentacja medyczna może być przekazana innemu lekarzowi.*

Wskaźnik 29.8: Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach zdrowotnych.

- **Uwagi dodatkowe:** *Może obejmować m.in. dostęp do opieki pediatry, ginekologa, opieki prenatalnej lub zapewnienie osobom niepełnosprawnym niezbędnych udogodnień. Do tego obszaru należy także poradnictwo na rzecz ofiar handlu ludźmi i przemocy (seksualnej), a także ofiar tortur lub innych form przemocy psychicznej i fizycznej.*

Dobra praktyka w zakresie opieki zdrowotnej

Za dobrą praktykę uznaje się:

- obecność w każdym zbiorowym obiekcie zakwaterowania przynajmniej jednego członka personelu, który został przeszkolony w zakresie udzielania pierwszej pomocy;
- tam, gdzie profilaktyczna opieka zdrowotna i/lub szczepienia nie są elementem ogólnych programów obowiązkowej opieki zdrowotnej, zapewnienie profilaktycznej opieki zdrowotnej, w tym badań medycznych w momencie przyjmowania nowo przybyłych wnioskodawców i/lub szczepień;
- bezpłatny dostęp do prezerwatyw i niektórych leków, w tym środków, które nie zostały przepisane przez lekarza.

6. Udzielanie informacji i poradnictwo

Uwagi wstępne

„Udzielanie informacji”, o którym mowa w niniejszym dokumencie, odnosi się wyłącznie do informacji ujętych w ramach RCD. Bez uszczerbku dla wymogu udzielania informacji ubiegającym się o ochronę międzynarodową na mocy innych odpowiednich instrumentów prawnych, takich jak przekształcona dyrektywa Parlamentu Europejskiego 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (zwana dalej APD) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (zwane dalej rozporządzeniem Dublin III), niniejsze wytyczne nie obejmują standardów udzielania informacji dotyczących procedury azylowej. Należy przy tym zauważyć, że w niektórych państwach członkowskich udzielanie takich informacji może również wchodzić w zakres obowiązków organów odpowiedzialnych za udzielanie pomocy socjalnej.

W celu uniknięcia nadmiernego obciążenia wnioskodawcy szczegółowymi informacjami w momencie jego przyjęcia, udzielanie informacji powinno odbywać się we właściwym czasie i na odpowiednim etapie procedury. Zachęca się państwa członkowskie do przyjmowania harmonogramów określających rodzaj informacji, które mają zostać udzielone wnioskodawcom na poziomie krajowym, z zachowaniem ogólnej zasady nieprzekraczania okresu 15 dni, zgodnie z treścią art. 5 RCD.

W ramach spoczywającego na państwach członkowskich obowiązku zapewnienia wnioskodawcom utrzymania i ochrony ich zdrowia fizycznego i psychicznego, zgodnie z treścią art. 17 ust. 2, wnioskodawcom należy zapewnić odpowiednie wsparcie, np. dostęp do poradnictwa socjalnego. Powyższe może oznaczać różne rodzaje pomocy, począwszy od wyjaśnienia wnioskodawcom zasad korzystania z usług publicznych, mediacji i orientacji kulturowej oraz rozwiązywania konfliktów, po wskazówki, jak radzić sobie w konkretnych sytuacjach i na kolejnych etapach życia. Ponadto poradnictwo może również ułatwiać identyfikację osób o szczególnych potrzebach (por. część 7: Identyfikacja, ocena i reagowanie na szczególne potrzeby).

Podstawa prawna – udzielanie informacji i porad

- Art. 5 RCD: informacje
- Art. 17 ust. 1 i 2: ogólne zasady dotyczące świadczeń materialnych w ramach systemu recepcyjnego oraz opieki zdrowotnej

Standardy i wskaźniki

STANDARD 30: Udzielanie wnioskodawcom zrozumiałych dla nich informacji dotyczących korzyści i obowiązków w zakresie warunków recepcyjnych na odpowiednich etapach procedury.

Wskaźnik 30.1: Informacje powinny być podane w języku, który wnioskodawca rozumie lub można oczekiwać, że jest w stanie zrozumieć.

- **Uwagi dodatkowe:** Informacje należy przekazywać w sposób zrozumiały, unikając specjalistycznych sformułowań.

Wskaźnik 30.2: Jeżeli jest to konieczne i stosowne, informacje są także przekazywane ustnie, w języku zrozumiałym dla wnioskodawcy.

- **Uwagi dodatkowe:** Informacje powinny być udzielane ustnie przynajmniej osobom niepiśmiennym lub w sytuacji, gdy dana osoba nie rozumie informacji przekazanych jej w formie pisemnej.

Wskaźnik 30.3: Informacje dotyczą wszystkich aspektów związanych z warunkami recepcyjnymi, w tym korzyści i obowiązków wynikających z RCD.

- **Uwagi dodatkowe:** Informacje te powinny obejmować przynajmniej zagadnienia związane z prawem do przyjęcia w zależności od statusu prawnego, świadczeniami materialnymi (zakwaterowanie, wyżywienie, odzież i dietę), dostępem do opieki zdrowotnej i konkretnymi udogodnieniami dla wnioskodawców o szczególnych potrzebach (jeśli dotyczy). Wnioskodawcom należy wyjaśnić regulamin ośrodka zakwaterowania. Informacje mogą również dotyczyć dodatkowego wsparcia psychologicznego, norm społecznych obowiązujących w danym państwie członkowskim, porad na temat życia codziennego, w tym zarządzania konfliktami itp.

Wskaźnik 30.4: Informacje są przekazywane w odpowiednim czasie, tj. przed upływem pierwszych 15 dni od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Wskaźnik 30.5: Informacji udziela się z uwzględnieniem specjalnych potrzeb i indywidualnej sytuacji wnioskodawców.

- **Uwagi dodatkowe:** Dzieciom przekazuje się informacje w sposób dla nich zrozumiały (na przykład z użyciem piktogramów, przystępnym językiem itd.). Osobom niedowidzącym lub niewidomym oraz osobom niepełnosprawnym intelektualnie informacje przekazywane są z uwzględnieniem ich potrzeb. Zakres przekazywanych informacji obejmuje kwestie dotyczące przemocy związanej z płcią i handlu ludźmi.

Dobra praktyka w zakresie udzielania informacji

Za dobrą praktykę uznaje się:

- przekazywanie informacji wnioskodawcy, zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej, z pomocą tłumaczy i mediatorów kulturowych;
- udzielanie informacji w formie wizualnej, z wykorzystaniem nagrań wideo lub piktogramów;
- sprawdzanie, czy wnioskodawca zrozumiał przekazane mu informacje;
- udostępnienie informacji w odpowiednim czasie i na odpowiednich etapach procedury:
 - ✓ w dniu przyjazdu: udzielenie podstawowych informacji na temat funkcjonowania ośrodka zakwaterowania i prawa do przyjęcia oraz świadczeń z tym związanych, w tym dostępności pracowników socjalnych (lub innym pracowników uczestniczących w procedurze przyjmowania nowych osób);
 - ✓ najlepiej w ciągu 3 dni, ale nie później niż przed upływem 15 dni: przekazanie dodatkowych informacji dotyczących funkcjonowania ośrodka zakwaterowania, codziennego życia, zajęć, szkoły i kursów. Przekazanie regulaminu funkcjonowania ośrodka w formie pisemnej, z uwzględnieniem obowiązków wnioskodawcy wobec innych mieszkańców (m.in. prawa kobiet, szacunek dla różnorodności seksualnej i praw osób LGTBI), a także obowiązków związanych z warunkami recepcyjnymi, które wnioskodawcy muszą spełniać;
 - ✓ podczas przyjmowania: dostarczanie dodatkowych informacji o prawie do pomocy socjalnej oraz, w zależności od ich znaczenia: prawie pobytu, dobrowolnych powrotach, prawie do pracy, kwestiach administracyjnych, dobrostanie fizycznym i psychicznym, prawach i obowiązkach związanych z życiem w społeczeństwie danego państwa członkowskiego, dostępnych kursach i zajęciach, podnoszeniu świadomości m.in. w zakresie higieny osobistej, chorób przenoszonych drogą płciową i antykoncepcji, zarządzaniu konfliktami, segregacji odpadów, sprzątanii, zużyciu energii itp.;
 - ✓ na koniec pobytu: niezbędne informacje dla osób objętych ochroną międzynarodową i osób, których wnioski zostały odrzucone (zakwaterowanie, dostęp do opieki medycznej itp.).

STANDARD 31: Wnioskodawcom udziela się informacji o organizacjach lub grupach osób świadczących szczególną pomoc prawną oraz o podmiotach, które mogą być w stanie pomóc lub powiadomić ich o dostępnych warunkach recepcyjnych, także w zakresie opieki zdrowotnej.

Wskaźnik 31.1: Wnioskodawcom udziela się informacji na temat pomocy prawnej i dostępu do niej.

Wskaźnik 31.2: Informacje przekazane wnioskodawcom zawierają dane kontaktowe organizacji lub grup osób, które mogą poinformować wnioskodawców o dostępnych warunkach recepcyjnych, w tym o opiece zdrowotnej i korzystaniu z niej.

Wskaźnik 31.3: Informacje powinny być podane w języku, który wnioskodawca rozumie lub można oczekiwać, że jest w stanie zrozumieć.

- **Uwagi dodatkowe:** Informacje należy przekazywać w sposób zrozumiały, unikając specjalistycznych sformułowań.

Wskaźnik 31.4: Jeżeli jest to konieczne i stosowne, informacje są także przekazywane ustnie, w języku zrozumiałym dla wnioskodawcy.

- **Uwaga dodatkowa:** Informacje powinny być udzielane ustnie przynajmniej osobom niepiśmiennym lub w sytuacji, gdy dana osoba nie rozumie informacji przekazanych jej w formie pisemnej.

Wskaźnik 31.5: Informacje są przekazywane w odpowiednim czasie, tj. przed upływem pierwszych 15 dni od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Wskaźnik 31.6: Informacji udziela się z uwzględnieniem specjalnych potrzeb i indywidualnej sytuacji wnioskodawców.

- **Uwagi dodatkowe:** Dzieciom przekazuje się informacje w sposób dla nich zrozumiały (w formie graficznej, z użyciem piktogramów itd.). Pozostałe informacje mogą obejmować zagadnienia przemocy związanej z płcią i handlu ludźmi.

STANDARD 32: Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do usług radców prawnych lub doradców, osób reprezentujących UNHCR, Czerwony Krzyż, organizacje międzyrządowe i odpowiednie organizacje pozarządowe, którym zainteresowane państwo członkowskie powierzyło zadania związane z opieką nad wnioskodawcami.

Wskaźnik 32.1: Dostęp do powyższych podmiotów może być ograniczony tylko ze względów bezpieczeństwa obiektu mieszkaniowego i wnioskodawców, pod warunkiem że dostęp taki nie jest poważnie ograniczony lub uniemożliwiony.

Wskaźnik 32.2: Podmioty wymienione powyżej mają możliwość spotykania się i prowadzenia rozmów z wnioskodawcami w warunkach umożliwiających zachowanie prywatności.

STANDARD 33: Zapewnienie dostępu do poradnictwa socjalnego dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową.

Wskaźnik 33.1: Poradnictwo socjalne jest dostępne dla osób ubiegających się o ochronę w obiekcie zakwaterowania lub poza nim.

Wskaźnik 33.2: Wnioskodawcy mają dostęp do poradnictwa socjalnego na bieżąco i w zależności od ich indywidualnych potrzeb.

- **Uwagi dodatkowe:** Poradnictwo socjalne może mieć formę rozmowy bezpośredniej lub telefonicznej.

7. Identyfikacja, ocena i reagowanie na szczególne potrzeby

Uwagi wstępne

Osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową znajdują się, w ogólnym ujęciu, w trudnej sytuacji, ze względu na niepewność swojego statusu w obcym kraju, a nierzadko także w konsekwencji ciężkich przeżyć w kraju pochodzenia i/ lub w czasie podróży. Z tego powodu, jak pokazano na rys. 1 we wprowadzeniu do niniejszego dokumentu, szczególne potrzeby wnioskodawców należy uwzględniać we wszystkich obszarach objętych treścią niniejszych wytycznych, zapewniając odpowiednie warunki recepcyjne wynikające z konieczności udzielenia niektórym osobom dodatkowego, szczególnego wsparcia, aby umożliwić im korzystanie na równi z praw i świadczeń wynikających z treści RCD.

Odpowiedzialni funkcjonariusze mający styczność z wnioskodawcami i wszystkie inne osoby biorące udział w procedurze powinny mieć świadomość, że osoby ubiegające się o udzielenie ochrony międzynarodowej mogą mieć szczególne potrzeby. Szczególne potrzeby należy odnotować możliwie jak najwcześniej po ich wykryciu; stosowne informacje na ten temat przekazuje się właściwym organom/urzędnikom, którzy udzielają wnioskodawcom niezbędnych gwarancji i wsparcia.

Rozdział IV RCD dotyczy gwarancji dla wnioskodawców o szczególnych potrzebach. Otwarty wykaz osób o szczególnych potrzebach obejmuje następujące grupy: małoletni, małoletni bez opieki, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety ciężarne, rodzice samotnie wychowujący małoletnie dzieci, ofiary handlu ludźmi, osoby cierpiące na poważne choroby, osoby z zaburzeniami umysłowymi oraz osoby, które zostały poddane torturom, ofiary zgwałcenia lub innych poważnych form przemocy psychicznej, fizycznej lub seksualnej, takie jak ofiary okaleczania żeńskich narządów płciowych.

Ponadto państwa członkowskie mają obowiązek ocenić, wskazać i podjąć stosowne działania w odniesieniu do szczególnych potrzeb osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w odpowiednim czasie i umożliwić identyfikację takich potrzeb także na późniejszym etapie, jeśli nie wykryto ich wcześniej.

Ważnym aspektem jest konieczność zapewnienia prawidłowego funkcjonowania mechanizmów ukierunkowanej pomocy w państwach członkowskich, w celu skutecznego informowania o szczególnych potrzebach. Bez uszczerbku dla zasady poufności, organy krajowe powinny mieć możliwość i zdolność przekazywania odpowiednich informacji na temat zidentyfikowanych przez nie szczególnych potrzeb. Na przykład, gdy urzędnicy pierwszego kontaktu, tacy jak funkcjonariusze straży granicznej, stwierdzą, że dana osoba ma szczególne potrzeby, powinni poinformować o tym organy recepcyjne, by te mogły jak najszybciej zapewnić niezbędne gwarancje. Z drugiej strony, funkcjonariusze biorący udział w procedurach recepcyjnych często mają możliwość obserwowania wnioskodawców przez dłuższy okres, co sprzyja budowaniu zaufania. Pozwala im to skutecznie rozpoznawać szczególne potrzeby, które nie zawsze uwidaczniają się na początkowych etapach. W zakresie, w jakim informacje te dotyczą także ewentualnych szczególnych potrzeb proceduralnych, organ recepcyjny ma obowiązek przekazywać te informacje organowi rozpatrującemu.

Ta część wytycznych dotyczy obowiązków państw członkowskich w zakresie identyfikacji, oceny i rejestrowania i/ lub przekazywania informacji na temat szczególnych potrzeb recepcyjnych oraz reagowania na nie w odpowiednim czasie. Przykłady specjalnych gwarancji wskazano w kilku rozdziałach niniejszego dokumentu. Bardziej kompleksowe wytyczne i praktyczne narzędzie w tym zakresie, zob. IPSN, tj. narzędzie EASO do identyfikacji osób ze szczególnymi potrzebami (Tool for Identification of Persons with Special Needs)⁽⁸⁾.

Podstawa prawna – identyfikacja, ocena i reagowanie na szczególne potrzeby

- Art. 21 RCD: zasada ogólna
- Art. 22 RCD: ocena szczególnych potrzeb w zakresie pomocy socjalnej udzielanej osobom wymagającym szczególnego traktowania
- Art. 23: małoletni
- Art. 24: małoletni bez opieki
- Art. 25: ofiary tortur i przemocy

⁽⁸⁾ <http://ipsn.easo.europa.eu/>.

Standardy i wskaźniki

STANDARD 34: Stworzenie mechanizmu na potrzeby rozpoznawania i oceny szczególnych potrzeb recepcyjnych.

Wskaźnik 34.1: Wprowadzono znormalizowany mechanizm identyfikacji i oceny szczególnych potrzeb recepcyjnych.

- **Uwaga dodatkowa:** Jak wskazano z art. 22 ust. 2 RCD, mechanizm ten nie musi mieć formy postępowania administracyjnego, ale powinien odnosić się do ochrony dzieci i standardów przyjętych w tym obszarze. Narzędzie IPSN stworzone przez EASO może stanowić element takiego mechanizmu.

Wskaźnik 34.2: Mechanizm jasno określa, kto jest odpowiedzialny za identyfikację i ocenę szczególnych potrzeb recepcyjnych.

- **Uwagi dodatkowe:** W zależności od systemu obowiązującego w danym kraju w identyfikacji i ocenie szczególnych potrzeb mogą uczestniczyć różne podmioty. Role poszczególnych podmiotów należy wyraźnie wskazać w mechanizmie.

Wskaźnik 34.3: Mechanizm wyraźnie określa sposoby rejestrowania zidentyfikowanych i poddanych ocenie potrzeb, a także zasady ich przekazywania wnioskodawcom i odpowiednim podmiotom.

- **Uwagi dodatkowe:** Zapisywanie i efektywne przekazywanie informacji dotyczących szczególnych potrzeb właściwym podmiotom jest konieczne, by zapewnić im niezbędne gwarancje. Do takiego mechanizmu zastosowanie miałyby krajowe przepisy dotyczące poufności i ochrony danych. W niektórych przypadkach obowiązywałyby procedury formalne, m.in. w przypadku krajowych mechanizmów kierowania ofiar handlu ludźmi do właściwych organów.

STANDARD 35: Zapewnienie stosowania mechanizmu identyfikacji i oceny szczególnych potrzeb recepcyjnych.

Wskaźnik 35.1: Na identyfikację, ocenę i monitorowanie szczególnych potrzeb przeznaczają się wystarczające środki.

Wskaźnik 35.2: Wstępna identyfikacja i ocena szczególnych potrzeb odbywa się tak szybko, jak to możliwe.

- **Uwagi dodatkowe:** Identyfikacja i ocena szczególnych potrzeb recepcyjnych może odbywać się na różnych etapach. Zaleca się, aby wstępnej identyfikacji i oceny dokonać w chwili przyjęcia do systemu recepcyjnego (od 1 do 3 dni). Dalsza identyfikacja i/lub ocena powinny odbywać się w zależności od szczególnych potrzeb.

Wskaźnik 35.3: Specjalne potrzeby, które uwidaczniają się na późniejszym etapie, są odpowiednio identyfikowane i oceniane.

- **Uwagi dodatkowe:** Niektóre szczególne potrzeby recepcyjne mogą uwidocznic się dopiero na późniejszych etapach. W związku z tym identyfikacja i ocena powinny odbywać się w sposób ciągły.

Wskaźnik 35.4: W stosownych przypadkach w ocenie szczególnych potrzeb uczestniczą wyspecjalizowane podmioty.

- **Uwagi dodatkowe:** Specjaliści, tacy jak psychologowie lub lekarze, mogą uczestniczyć w diagnozowaniu i ocenie szczególnych potrzeb, w zależności od ich charakteru. Jeśli jest to konieczne, powinni służyć swoją wiedzą organom recepcyjnym.

Wskaźnik 35.5: Ustanawia się i wykorzystuje kanały komunikacji i współpracy między organem recepcyjnym a organem rozpatrującym.

- **Uwagi dodatkowe:** Identyfikacja i ocena szczególnych potrzeb jest bardziej skuteczna, gdy zapewniony jest przepływ informacji między organami, bez uszczerbku dla krajowych przepisów dotyczących poufności i ochrony danych.

Wskaźnik 35.6: Identyfikacja i ocena szczególnych potrzeb recepcyjnych odbywa się bez uszczerbku dla rozpatrywanego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.

- **Uwagi dodatkowe:** Należy wyraźnie oddzielić kwestie identyfikacji i oceny szczególnych potrzeb recepcyjnych (i potrzeb proceduralnych) od rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej. Chociaż w niektórych przypadkach trudna sytuacja wnioskodawców będzie miała wpływ na treść decyzji, zgodnie z niniejszymi wytycznymi celem identyfikacji i oceny jest wyłącznie zagwarantowanie osobom ubiegającym się o azyl możliwości korzystania z praw i świadczeń wynikających z treści RCD.

STANDARD 36: Reagowanie na szczególne potrzeby, które zidentyfikowano, odbywa się bez zbędnej zwłoki.

Wskaźnik 36.1: Podejmuje się odpowiednie i niezwłoczne działania w odpowiedzi na zidentyfikowane i poddane ocenie specjalne potrzeby.

- **Uwagi dodatkowe:** Po zidentyfikowaniu szczególnych potrzeb należy przeznaczyć odpowiednie środki na ich realizację. Należy ponadto zastosować odpowiednie standardowe procedury operacyjne i/lub mechanizmy kierowania do odpowiednich organów.

Wskaźnik 36.2: Istnieje mechanizm zapewniający regularne monitorowanie szczególnych potrzeb, jeżeli zostały one zidentyfikowane.

- **Uwagi dodatkowe:** Państwa członkowskie powinny również rozważyć prowadzenie regularnych działań następczych w zakresie monitorowania szczególnych potrzeb, które zidentyfikowano.

Dobra praktyka w zakresie identyfikacji, oceny i reagowania na szczególne potrzeby

Za dobrą praktykę uznaje się:

- ustanowienie mechanizmu identyfikacji i oceny szczególnych potrzeb recepcyjnych w ramach krajowych procedur operacyjnych. Narzędzie IPSN stworzone przez EASO może zostać włączone w te procedury, zwłaszcza poprzez zastosowanie wytycznych w zakresie „pomocy socjalnej”;
- uznawanie za osoby o szczególnych potrzebach także wnioskodawców reprezentujących kategorie niewymienione na otwartej liście zawartej w rozdziale IV RCD, na przykład osób LGBTI, osób z innymi szczególnymi potrzebami związanymi z płcią oraz wnioskodawców niepiśmiennych.

Narzędzie EASO służące do identyfikacji osób o szczególnych potrzebach (IPSN)

W celu wspierania państw członkowskich w zakresie identyfikacji i oceny szczególnych potrzeb w zakresie gwarancji proceduralnych i recepcyjnych EASO opracował internetowe narzędzie interaktywne, dostępne w wielu językach UE.

Narzędzie IPSN jest intuicyjnym, praktycznym instrumentem ułatwiającym terminową i bieżącą identyfikację indywidualnych, szczególnych potrzeb, z którego mogą korzystać również osoby nieposiadające specjalistycznej wiedzy. Opiera się on na zarysie wskaźników powiązanych z kilkoma kategoriami osób, które mogą mieć szczególne potrzeby. Wykaz obejmuje wszystkie kategorie wymienione w RCD, a także osoby LGBTI i osoby, których szczególne potrzeby związane są z płcią. Wybór kategorii daje dostęp do dalszych informacji umożliwiających ocenę, czy wnioskodawca rzeczywiście ma szczególne potrzeby; generowana jest lista kontrolna oraz krótkie wytyczne dotyczące odpowiednich środków wsparcia. Pomoc socjalna jest jednym z aspektów narzędzia IPSN.

Kiedy użytkownik wygenerował odpowiednie informacje, może wydrukować lub zapisać raport, a także wybrane elementy. Raport można przystosować do konkretnego przypadku, zanim zostanie zapisany i/lub wydrukowany.

Za dobrą praktykę uznaje się wykorzystanie narzędzia IPSN w mechanizmach krajowych, zgodnie ze standardami przedstawionymi w niniejszym rozdziale.

Narzędzie dostępne jest na stronie: <https://ipsn.easo.europa.eu>

8. Szkolenie personelu

Uwagi wstępne

Biorąc pod uwagę różnorodność krajowych systemów recepcyjnych, zadania, kwalifikacje i potrzeby szkoleniowe personelu pracującego z osobami ubiegającymi się o przyznanie ochrony międzynarodowej w systemie recepcyjnym różnią się w poszczególnych państwach członkowskich UE. W wytycznych zawartych w tej części pojawia się pojęcie „pracownika systemu recepcyjnego”, oznaczające osoby mające bezpośredni kontakt z wnioskodawcami ubiegającymi się o ochronę międzynarodową w systemie recepcyjnym, niezależnie od ich pracodawcy (państwo, organizacja pozarządowa, prywatny wykonawca, gmina itp.). Do tej kategorii należą pracownicy socjalni, pracownicy oświaty i opieki zdrowotnej, funkcjonariusze zajmujący się rejestracją, tłumacze, zarządcy obiektów, pracownicy administracji, koordynatorzy itd. W treści RCD podkreślono znaczenie odpowiedniego i ciągłego kształcenia, jak również znaczenie mechanizmu monitorowania jakości pracy wykonywanej przez pracowników systemu recepcyjnego. W szczególności państwa członkowskie są zobowiązane do „podjęcia odpowiednich kroków w celu zapewnienia, że pracownicy organów władzy i innych organizacji wdrażających niniejszą dyrektywę przeszły odpowiednie szkolenie podstawowe”.

W tym kontekście wytyczne zawarte w niniejszym rozdziale należy rozumieć jako odnoszące się do pracowników zatrudnionych na wszystkich poziomach (w tym personelu średniego i najwyższego szczebla), których obejmuje definicja „pracowników systemu recepcyjnego”. Ponadto, bez uszczerbku dla konieczności zapewnienia specjalistycznych szkoleń osobom zawodowo zajmującym się wnioskodawcami o szczególnych potrzebach recepcyjnych, wszystkie szkolenia powinny spełniać wymogi zawarte w szerszych ramach kodeksu postępowania, określającego podstawowe pojęcia i zasady leżące u podstaw zadań realizowanych w ramach systemu recepcyjnego.

Podstawa prawna – szkolenie personelu

- Art. 18 ust. 7 RCD: formy świadczeń materialnych w ramach pomocy socjalnej
- Art. 24 ust. 4 RCD: małoletni bez opieki
- Art. 25 ust. 2 RCD: ofiary tortur i przemocy
- Art. 29 ust. 1 RCD: personel i zasoby

Standardy i wskaźniki

STANDARD 37: Pracownicy systemu recepcyjnego są odpowiednio wykwalifikowani.

Wskaźnik 37.1: Każdy funkcjonariusz posiada przejrzysty zakres uprawnień (opis stanowiska).

Wskaźnik 37.2: Każdy urzędnik posiada uprawnienia zgodne z krajowymi przepisami prawa i jego zakresem uprawnień (opisem stanowiska).

- **Uwaga dodatkowa:** W przypadku osób pracujących w bezpośrednim kontakcie z dziećmi ocena kwalifikacji pracowników systemu recepcyjnego powinna obejmować weryfikację rejestrów karnych w zakresie wykroczeń i przestępstw związanych z dziećmi.

STANDARD 38: Funkcjonariuszom zapewnia się niezbędne i odpowiednie szkolenia.

Wskaźnik 38.1: Każdy pracownik systemu recepcyjnego został gruntownie i terminowo przeszkolony, również w zakresie obowiązującego kodeksu postępowania.

- **Uwagi dodatkowe:** Szkolenie wprowadzające należy zorganizować jak najszybciej, najpóźniej natychmiast po zatrudnieniu. W zależności od roli powierzonej pracownikom szkolenie wprowadzające powinno obejmować standardy wynikające z obowiązujących przepisów krajowych dotyczących systemu recepcyjnego, a także dostępnych i odpowiednich narzędzi EASO.

Wskaźnik 38.2: Opracowano program kształcenia obejmujący wymogi szkoleniowe dla każdej grupy funkcyjnej.

- **Uwagi dodatkowe:** Podstawowe szkolenia dla pracowników mogą opierać się na module programu szkolenia EASO dotyczącego recepcji. Ponadto moduły ujęte w krajowym programie nauczania mogą dotyczyć szerokiego zakresu umiejętności, od obsługi komputera i znajomości języków obcych, po szkolenia w zakresie chorób zakaźnych lub identyfikacji ofiar handlu ludźmi.

Wskaźnik 38.3: Szkolenia organizowane są regularnie i w zależności od potrzeb.

- **Uwagi dodatkowe:** Należy opracować program szkolenia długoterminowego, obejmujący regularne szkolenia odświeżające zdobytą wiedzę. Szkolenie powinno być również zorganizowane po wprowadzeniu istotnych zmian w obowiązujących przepisach prawa i praktyce.

Wskaźnik 38.4: Minimalny zakres szkolenia powinien obejmować specyficzne zagadnienia związane z pćcią i wiekiem oraz sytuacją osób o szczególnych potrzebach, zwłaszcza w odniesieniu do ochrony dzieci, w tym małych bez opieki, i standardów ochrony dzieci, oraz identyfikację ofiar tortur i przemocy.

Dobra praktyka w zakresie szkoleń personelu

Za dobrą praktykę w odniesieniu do zarządzających systemem recepcyjnym uważa się:

- identyfikację możliwości szkoleń organizowanych dla urzędników recepcyjnych;
- organizację szkoleń w oparciu o porozumienia z właściwymi podmiotami (uczelnie wyższe, prawnicy, psychologowie itd.).

STANDARD 39: Prowadzone są działania służące podnoszeniu świadomości innych osób zainteresowanych, które pozostają w stałym kontakcie z wnioskodawcami.

Wskaźnik 39.1: Prowadzi się regularne sesje służące podnoszeniu świadomości społecznej i/lub stosuje się alternatywne rozwiązania dla osób, które nie pełnią funkcji „pracowników systemu recepcyjnego”, ale pomimo tego pozostają w kontakcie z wnioskodawcami w związku z pełnioną przez siebie funkcją i/lub wykonywanym zawodem.

- **Uwagi dodatkowe:** Sesje uświadamiające mogą koncentrować się na ogólnych aspektach związanych z migracją oraz na konkretnych kwestiach kulturowych. Mogą być organizowane m.in. dla pracowników oświaty, służby zdrowia, zewnętrznych pracowników ochrony zatrudnionych w obiektach lub personelu sprzątającego.

Standard 40: Pracownikom systemu recepcyjnego zapewnia się wsparcie ukierunkowane na procesy.

Wskaźnik 40.1: Dostępne są różnorodne środki służące wspieraniu pracowników w trudnych sytuacjach związanych z procesami recepcyjnymi osób ubiegających się o ochronę międzynarodową.

- **Uwagi dodatkowe:** Środki te mogą przybrać formę wymiany informacji pomiędzy uczestnikami, organizacji zespołów kryzysowych lub nadzoru zewnętrznego.

Załącznik – Zestawienie

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych				
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)	
1. Zakwaterowanie	1.1. Lokalizacja	1. Zapewnienie łatwego dostępu do odpowiednich usług, takich jak usługi użyteczności publicznej, szkoły, opieka zdrowotna, pomoc społeczna i prawna, sklep z artykułami codziennej potrzeby, pralnia i rekreacja.	1.1. Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.	
			1.2.a) Odpowiednie usługi świadczone są w ośrodku zakwaterowania. LUB	
			1.2.b) Obiekt dzieli od placówek świadczących usługi publiczne rozsądna odległość, którą można pokonać pieszo, a dostępna infrastruktura jest bezpieczna dla pieszych. LUB	
			1.2.c) Można skorzystać ze środków transportu publicznego, by uzyskać dostęp do niezbędnych usług, a czas trwania podróży jest rozsądny. LUB	
				1.2.d) Środki transportu publicznego zapewnione przez państwa członkowskie umożliwiają dostęp do niezbędnych usług.
	1.2. Kwaterowanie	2. Przestrzeganie zasady jedności rodziny.		2.1. Członkowie rodziny (zgodnie z definicją zawartą w art. 2 RCD) są zakwaterowani razem.
				2.2. Rodziny z dziećmi są kwaterowane razem, jeżeli wymaga tego dobro dziecka.
				2.3. Jeżeli jest to możliwe i stosowne, zasada jedności rodziny powinna być przestrzegana w odniesieniu do członków rodziny będących dalszymi krewnymi.
				2.4. W każdym pokoju należy kwaterować maksymalnie jedną rodzinę.
		3. Uwzględnianie szczególnych potrzeb przy (ponownym) kwaterowaniu wnioskodawców.		3.1. Przydziału miejsca zakwaterowania wnioskodawców dokonuje się w oparciu o ocenę ich szczególnych potrzeb recepcyjnych.
3.2. Istnieje możliwość przeniesienia wnioskodawcy, u którego stwierdzono szczególne potrzeby recepcyjne.				
4. Uwzględnianie specyficznych i obiektywnych względów związanych z indywidualną sytuacją wnioskodawcy w procesie kwaterowania.			4.1. Stosuje się odpowiedni mechanizm w celu zbadania, czy istnieją konkretne i obiektywne powody zakwaterowania wnioskodawcy w danym miejscu.	

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych				
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)	
1. Zakwaterowanie (<i>cd.</i>)	1.3. Infrastruktura	5. Zapewnienie każdemu mieszkańcowi ośrodka zakwaterowania wystarczającej przestrzeni w sypialni.	5.1. Każdej osobie przysługuje minimalna przestrzeń 4 m ² .	
			5.2. Każdej osobie przysługuje minimalna przestrzeń 4 m ² w pomieszczeniach o minimalnej wysokości 2,10 m.	
			5.3. Przestrzeń dostępna w sypialniach musi być wystarczająca, by pomieścić jedno łóżko i jedną szafkę dla każdego wnioskodawcy.	
		6. Zapewnienie poszanowania prywatności mieszkańców ośrodków zakwaterowania.	6.1. W jednej sypialni można zakwaterować maksymalnie sześciu niespokrewnionych ze sobą wnioskodawców.	
			6.2. Samotne kobiety i mężczyźni są kwaterowani w oddzielnych pokojach, do których wnioskodawcy płci przeciwnej nie mają dostępu.	
			6.3. Wnioskodawcom udostępnia się osobne pomieszczenie (wewnątrz lub na zewnątrz ośrodka), w których odbywają się spotkania z pracownikami opieki społecznej, doradcami prawnymi i innymi osobami.	
			6.4. Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.	
		7. Wystarczające wyposażenie obiektu zakwaterowania.	7.1. Minimalne umeblowanie każdej sypialni obejmuje:	7.1.1. jedno pojedyncze łóżko na osobę; oraz
				7.1.2. jedną szafkę na osobę lub rodzinę, wystarczająco dużą, by pomieścić rzeczy osobiste (takie jak ubrania, lekarstwa i dokumenty).
				7.2. Pokoje, w których zakwaterowani są wnioskodawcy niebędący członkami rodziny, wyposażone są w zamknięte szafki, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa mieszkańców ośrodka.
				7.3. Pomieszczenia ogólnodostępne wyposażone są w odpowiednią liczbę stołów i krzeseł.
				7.4. W obiektach, w których wnioskodawcy sami przygotowują dla siebie posiłki, w kuchni należy zapewnić:
				7.4.1. wystarczającą przestrzeń w lodówce na osobę; oraz
				7.4.2. wystarczającą przestrzeń na półkach na osobę/rodzinę; oraz
				7.4.3. minimalny dostęp do kuchni elektrycznej/gazowej za osobę/rodzinę; oraz
7.4.4. minimalną liczbę talerzy, kubków i filiżanek, naczyń i sztućców na osobę.				
7.5. Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.				

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych			
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)
1. Zakwaterowanie (<i>cd.</i>)	1.3. Infrastruktura (<i>cd.</i>)	8. Wystarczająca, odpowiednia i funkcjonalna infrastruktura sanitarna w ośrodku.	8.1. Wszyscy mieszkańcy powinni mieć dostęp do sprawnego prysznica/wanny, umywalki z ciepłą i zimną wodą oraz toalety.
			8.2. Dostęp do przynajmniej jednej funkcjonalnej i zamykanej toalety na 10 wnioskodawców jest zapewniony przez całą dobę.
			8.3. Przynajmniej jeden funkcjonalny prysznic lub wanna z ciepłą i zimną wodą na 12 wnioskodawców są dostępne przez minimum 8 godzin dziennie.
			8.4. Przynajmniej jeden funkcjonalny zlew z ciepłą i zimną wodą na 10 wnioskodawców jest dostępny przez całą dobę.
			8.5. Jeżeli w łazience znajduje się więcej niż jeden prysznic, kabiny są podzielone, by zapewnić użytkownikom poszanowanie intymności.
			8.6. Oddzielne toalety, umywalki i prysznice dla obu płci (oznaczone w widoczny i jednoznaczny sposób), z wyjątkiem małych obiektów mieszkaniowych.
			8.7. W ośrodkach zakwaterowania dla wnioskodawców, którzy nie są członkami rodziny, wprowadza się rozwiązania umożliwiające mieszkańcom bezpieczny dostęp do łazienek i poszanowanie ich intymności.
			8.8. Wyposażenie łazienki pozwala użytkownikom chronić swoje ubrania i ręczniki przed zamoczeniem.
		8.9. Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.	
		9. Ośrodki zakwaterowania spełniają wymogi wynikające z obowiązujących przepisów krajowych i lokalnych.	9.1. Ośrodki zakwaterowania budowane są zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi i lokalnymi.
			9.2. Ośrodki prowadzone są i poddawane konserwacji zgodnie z obowiązującymi przepisami lokalnymi i krajowymi, z uwzględnieniem wszystkich potencjalnych zagrożeń.
			9.3. W pokojach i pomieszczeniach ogólnodostępnych zapewniono wystarczający dostęp światła naturalnego i świeżego powietrza.
			9.4. We wszystkich pomieszczeniach zainstalowano odpowiedni system regulacji temperatury.
			9.5. Pokoje i pomieszczenia ogólnodostępne nie są narażone na nadmierny poziom hałasu otoczenia.

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych			
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)
1. Zakwaterowanie (cd.)	1.3. Infrastruktura (cd.)	10. Dostosowanie infrastruktury wewnątrz i na zewnątrz ośrodka do potrzeb osób o ograniczonej sprawności ruchowej.	10.1. Osoby o ograniczonej sprawności ruchowej: a) kwateruje się na parterze; LUB b) w budynkach wyposażonych w przystosowaną do ich potrzeb windę; LUB c) w obiektach, w których liczba schodów nie przekracza maksymalnego poziomu, w zależności od stopnia ograniczenia sprawności ruchowej.
			10.2. Teren przed budynkiem, tj. ścieżki lub podjazdy, ma twardą i równą powierzchnię.
			10.3. Wejście zaprojektowano z uwzględnieniem możliwości osób o ograniczonej sprawności ruchowej.
			10.4. Drzwi i przejścia wewnątrz budynku są wystarczająco szerokie dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim.
			10.5. W pokojach i innych pomieszczeniach, z których korzystają osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, zainstalowano odpowiednie poręcze i uchwyty.
			10.6. Zapewniono przystosowaną infrastrukturę sanitarną, m.in. kabiny prysznicowe, poręcze, umywalki i toalety umieszczone na odpowiedniej wysokości przystosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, a także odpowiednią powierzchnię łazienki oraz toalet przystosowaną do potrzeb osób poruszających się na wózku inwalidzkim.
	1.4. Bezpieczeństwo	11. Zapewnienie wystarczających środków bezpieczeństwa.	11.1. Ocenę ryzyka przeprowadza się na bieżąco, z uwzględnieniem czynników zewnętrznych i wewnętrznych.
			11.2. Odpowiednie środki bezpieczeństwa wprowadza się na podstawie wyników oceny ryzyka.
			11.3. Wnioskodawcy mogą bez obaw zgłaszać pracownikom problemy i incydenty związane z bezpieczeństwem (np. kradzieże, przemoc, groźby, wrogość ze strony lokalnej społeczności).
			11.4. Numery telefonów alarmowych są wywieszane w widocznym miejscu, a mieszkańcy i personel mają dostęp do aparatu telefonicznego.
			11.5. Środki bezpieczeństwa obejmują również wykrywanie i zapobieganie przemoc seksualnej i związanej z płcią.
			11.6. Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych				
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)	
1. Zakwaterowanie (<i>cd.</i>)	1.5. Pomieszczenia ogólnodostępne	12. Zapewnienie wnioskodawcom wystarczającej przestrzeni do spożywania posiłków.	12.1. Wszyscy wnioskodawcy mają możliwość jedzenia w wyznaczonej przestrzeni.	
		13. Zapewnienie wnioskodawcom wystarczającej przestrzeni na aktywność rekreacyjną i zajęcia grupowe.	13.1. Obszar, na którym prowadzone są zajęcia rekreacyjne, znajduje się wewnątrz ośrodka lub w jego pobliżu.	
			13.2. Jeżeli zajęcia grupowe organizowane są przez państwa członkowskie, przeznacza się na ten cel wystarczającą i odpowiednią przestrzeń.	
			13.3. Jeśli w ośrodku przebywają dzieci, należy zapewnić im dostęp do bezpiecznej przestrzeni do zabawy wewnątrz/na zewnątrz obiektu, także możliwość przebywania na wolnym powietrzu na terenie ośrodka lub w jego pobliżu.	
		1.6. Warunki sanitarne	14. Utrzymywanie w czystości pomieszczeń ogólnodostępnych i prywatnych.	14.1. W ośrodku zakwaterowania przestrzega się harmonogramu sprzątnięcia.
				14.2. Czystość pomieszczeń ogólnodostępnych i prywatnych sprawdzana jest na bieżąco.
	14.3. Kontrole czystości przeprowadza się, kiedy mieszkańcy przenoszą się do innego pokoju lub do innego obiektu mieszkaniowego.			
	14.4. Jeżeli wnioskodawcy są odpowiedzialni za sprzątnięcie, mają dostęp do niezbędnych środków chemicznych i urządzeń oraz środków ochrony, takich jak rękawiczki i maski.			
	15. Utrzymywanie w czystości kuchni i pomieszczeń sanitarnych.		15.1. Poziom ich czystości odpowiada lokalnym i krajowym przepisom i normom.	
			15.2. Kuchnia i pomieszczenia sanitarne są sprzątnięte co najmniej raz dziennie (w ośrodkach zakwaterowania) lub tak często, jak jest to konieczne.	
		15.3. Regularnie przeprowadza się generalne sprzątnięcie.		
	16. Zapewnienie wnioskodawcom możliwości regularnego, samodzielnego prania lub świadczenie na ich rzecz tego rodzaju usług.	16.1. Jeżeli wnioskodawcom zakwaterowanym w obiekcie udostępniono pościel i ręczniki, powinny one być regularnie prane.		
16.2.a) Wnioskodawcy powinni mieć możliwość prania co najmniej raz w tygodniu. LUB 16.2.b) Wnioskodawcy mają dostęp do usług prania.				

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych			
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)
1. Zakwaterowanie (<i>cd.</i>)	1.7. Prace konserwacyjne	17. Zapewnienie bezpieczeństwa i właściwego funkcjonowania obiektów mieszkaniowych dzięki regularnie prowadzonym pracom konserwacyjnym.	17.1. Regularnie sprawdza się stan lokali, mebli i wyposażenia.
			17.2. Wnioskodawcy mają możliwość zgłaszania potrzeby przeprowadzenia prac konserwacyjnych i napraw.
			17.3. Naprawy i wymiany w lokalach mieszkaniowych przeprowadzane są szybko i z zapewnieniem odpowiedniej jakości.
	1.8. Sprzęt i usługi komunikacyjne	18. Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do telefonu, aby mogli prowadzić rozmowy dotyczące kwestii proceduralnych, prawnych, medycznych i edukacyjnych.	18.1. Telefon udostępnia się przynajmniej na potrzeby kontaktów dotyczących kwestii proceduralnych, prawnych, medycznych i edukacyjnych.
			18.2. Wnioskodawcy mają codzienny dostęp do przynajmniej jednego aparatu telefonicznego na jednostkę mieszkaniową.
			18.3. Wnioskodawcy mogą odbierać i wykonywać połączenia z zachowaniem prywatności, tzn. w miejscu, w którym inne osoby nie słyszą prowadzonej przez nich rozmowy.
			19. Zapewnienie wnioskodawcom odpowiedniego dostępu do internetu.
	20. Zapewnienie wnioskodawcom możliwości ładowania swoich urządzeń komunikacyjnych.	19.1. Wnioskodawcy mają dostęp do internetu w obiekcie mieszkaniowym lub w innej, pobliskiej przestrzeni publicznej, przynajmniej cztery razy w tygodniu.	
		20.1. W każdej sypialni powinno znajdować się co najmniej jedno gniazdko elektryczne do ładowania urządzeń elektronicznych.	
	2. Wyżywienie	21. Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do wystarczającej ilości odpowiedniego pożywienia.	21.1. Przestrzega się norm bezpieczeństwa żywności.
21.2. Każdego dnia podawane są przynajmniej trzy posiłki osobom dorosłym i pięć osobom małoletnim, z których przynajmniej jeden jest gotowany i serwowany na ciepło.			
21.3. Wnioskodawcom należy zapewnić pełnowartościową i zróżnicowaną dietę.			
21.4. Wnioskodawcy są informowani o składzie posiłku.			
21.5. Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.			
21.6. Uwzględnia się preferencje i ograniczenia żywieniowe poszczególnych grup.			

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych			
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)
2. Wyżywienie (cd.)		22. Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do wody pitnej przez całą dobę.	22.1. Każdy wnioskodawca ma dostęp do przynajmniej 2,5 litra wody w ciągu dnia, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i warunków klimatycznych.
			22.2.a): Infrastruktura ośrodka zapewnia dostęp do wody pitnej. LUB 22.2.b): W sytuacji braku odpowiedniej infrastruktury woda pitna jest dostarczana.
3. Odzież i inne artykuły żywnościowe	23. Zapewnienie wnioskodawcom niezbędnej odzieży.		23.1. Wnioskodawcy posiadają wystarczającą ilość bielizny na zmianę na tydzień, bez konieczności prania.
			23.2. Wnioskodawcy posiadają co najmniej minimalną liczbę poszczególnych rodzajów ubrań.
			23.3. Wnioskodawca posiada przynajmniej dwie różne pary butów.
			23.4. Wnioskodawcom przekazuje się ubrania możliwie jak najszybciej.
			23.5. Wprowadzono standardową procedurę wymiany ubrań, które w wyniku zużycia nie nadają się już do noszenia.
			23.6. Wnioskodawcom zapewnia się wystarczającą odzież dla niemowląt i małych dzieci na tydzień, bez konieczności prania.
	24. Zapewnienie wnioskodawcom odpowiedniej odzieży.		24.1. Ubrania mają odpowiedni rozmiar.
			24.2. Dostarczona odzież jest w dobrym stanie, spełnia standardy panujące w społeczeństwie kraju przyjmującego i normy kulturowe wnioskodawców.
			24.3. Udostępnia się odpowiednią odzież sezonową.
	25. Udostępnienie wnioskodawcom wystarczającej ilości odpowiednich środków higieny osobistej.		25.1. Opracowano listę określającą rodzaje i ilość produktów do higieny osobistej, które przysługują wnioskodawcom w zależności od wieku i płci.
			25.2. Wnioskodawcom zapewnia się dostęp do niezbędnych produktów higieny osobistej, regularnie dostarczając je w naturze w określonej ilości lub uwzględniając koszty ich zakupu w dziennych dietach.
	26. Udostępnienie wnioskodawcom innych, podstawowych artykułów żywnościowych		26.1. Wystarczająca ilość pościeli i ręczników.
			26.2. Jeżeli wnioskodawcy piorą swoje ubrania, udostępnia się im proszek do prania.
26.3. Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach.			

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych			
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)
3. Odzież i inne artykuły żywnościowe (cd.)		27. Zapewnienie uczęszczającym do szkoły dzieciom odpowiedniej odzieży i przyborów szkolnych, by mogły w pełni uczestniczyć we wszystkich zajęciach edukacyjnych.	27.1. Dzieci uczęszczające do szkoły mają zapewnioną odpowiednią odzież na potrzeby zajęć szkolnych.
			27.2. Dzieci uczęszczające do szkoły otrzymują bezpłatnie tornister (plecak itp.) oraz wszystkie potrzebne przybory szkolne (podręczniki itd.).
4. Dzienna dieta		28. Wypłacanie wnioskodawcom dziennej diety w odpowiedniej wysokości.	28.1. Jednoznacznie zdefiniowano zakres dziennych diet.
			28.2. Sposób obliczania dziennych diet jest wyraźnie określony.
			28.3. Dzienna dieta pozostaje do dyspozycji wnioskodawcy („kieszonkowe”) i zapewnia mu odpowiedni stopień autonomii.
			28.4. Wysokość dziennej diety uwzględnia również przynajmniej następujące koszty, chyba że wnioskodawcy korzystają ze świadczeń w naturze: usługi komunikacji i informacji, przybory szkolne, artykuły higieny osobistej i pielęgnacji ciała, rozrywka i koszty transportu, kiedy są związane z uzyskaniem dostępu do opieki zdrowotnej i leków, procedurą azylu i pomocą prawną oraz edukacją dla dzieci w wieku szkolnym.
			28.5. Dienne diety w postaci „kieszonkowego” wypłacane są regularnie, nie rzadziej niż raz w miesiącu.
5. Opieka zdrowotna		29. Zapewnienie dostępu do niezbędnej opieki zdrowotnej, przynajmniej w postaci opieki w nagłych przypadkach, oraz niezbędnego leczenia chorób i poważnych zaburzeń psychicznych.	29.1. Wnioskodawcy mają dostęp do wszystkich rodzajów niezbędnych świadczeń opieki zdrowotnej.
			29.2. Usługi medyczne są świadczone przez wykwalifikowany personel medyczny.
			29.3. Opieka zdrowotna jest dostępna w ośrodku zakwaterowania lub na zewnątrz, w rozsądnej odległości.
			29.4. Niezbędna opieka zdrowotna, w tym dostęp do przepisanych leków, zapewniona jest bezpłatnie lub rekompensowana w formie dziennych diet.
			29.5. Stosuje się odpowiednie rozwiązania umożliwiające wnioskodawcom komunikację z personelem medycznym.
			29.6. Wnioskodawcom zapewnia się dostęp do pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
			29.7. Wnioskodawca ma możliwość uzyskania dostępu do swojej dokumentacji medycznej, zgodnie z treścią przepisów krajowych.
			29.8. Szczególne ustalenia obowiązują w odniesieniu do wnioskodawców o szczególnych potrzebach zdrowotnych.

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych			
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)
6. Udzielanie informacji i poradnictwo	30.	Udzielanie wnioskodawcom zrozumiałych dla nich informacji dotyczących korzyści i obowiązków w zakresie warunków recepcyjnych na odpowiednich etapach procedury.	30.1. Informacje powinny być podane w języku, który wnioskodawca rozumie lub można oczekiwać, że jest w stanie zrozumieć.
			30.2. Jeżeli jest to konieczne i stosowne, informacje są także przekazywane ustnie, w języku zrozumiałym dla wnioskodawcy.
			30.3. Informacje dotyczą wszystkich aspektów związanych z warunkami recepcyjnymi, w tym korzyści i obowiązków wynikających z RCD.
			30.4. Informacje są przekazywane w odpowiednim czasie, tj. przed upływem pierwszych 15 dni od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.
			30.5. Informacji udziela się z uwzględnieniem specjalnych potrzeb i indywidualnej sytuacji wnioskodawców.
			31.
	31.2. Informacje przekazane wnioskodawcom zawierają dane kontaktowe organizacji lub grup osób, które mogą poinformować wnioskodawców o dostępnych warunkach recepcyjnych, w tym o opiece zdrowotnej i korzystaniu z niej.		
	31.3. Informacje powinny być podane w języku, który wnioskodawca rozumie lub można oczekiwać, że jest w stanie zrozumieć.		
	31.4. Jeżeli jest to konieczne i stosowne, informacje są także przekazywane ustnie, w języku zrozumiałym dla wnioskodawcy.		
	31.5. Informacje są przekazywane w odpowiednim czasie, tj. przed upływem pierwszych 15 dni od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.		
	31.6. Informacji udziela się z uwzględnieniem specjalnych potrzeb i indywidualnej sytuacji wnioskodawców.		

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych			
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)
6. Udzielanie informacji i poradnictwo (cd.)		32. Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do usług radców prawnych lub doradców, osób reprezentujących UNHCR, Czerwony Krzyż, organizacje międzyrządowe i odpowiednie organizacje pozarządowe, którym zainteresowane państwo członkowskie powierzyło zadania związane z opieką nad wnioskodawcami.	32.1. Dostęp do powyższych podmiotów może być ograniczony tylko ze względów bezpieczeństwa obiektu mieszkaniowego i wnioskodawców, pod warunkiem że dostęp taki nie jest poważnie ograniczony lub uniemożliwiony.
			32.2. Podmioty wymienione powyżej mają możliwość spotkania się i prowadzenia rozmów z wnioskodawcami w warunkach umożliwiających zachowanie prywatności.
		33. Zapewnienie dostępu do poradnictwa socjalnego dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową.	33.1. Poradnictwo socjalne jest dostępne dla osób ubiegających się o ochronę w obiekcie zakwaterowania lub poza nim.
			33.2. Wnioskodawcy mają dostęp do poradnictwa socjalnego na bieżąco i w zależności od ich indywidualnych potrzeb.
7. Identyfikacja, ocena i reagowanie na szczególne potrzeby		34. Stworzenie mechanizmu na potrzeby rozpoznawania i oceny szczególnych potrzeb recepcyjnych.	34.1. Wprowadzono znormalizowany mechanizm identyfikacji i oceny szczególnych potrzeb recepcyjnych.
			34.2. Mechanizm jasno określa, kto jest odpowiedzialny za identyfikację i ocenę szczególnych potrzeb.
			34.3. Mechanizm wyraźnie określa sposoby rejestrowania zidentyfikowanych i poddanych ocenie potrzeb, a także zasady ich przekazywania wnioskodawcom i odpowiednim podmiotom.

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych				
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)	
7. Identyfikacja, ocena i reagowanie na szczególne potrzeby (cd.)		35. Zapewnienie stosowania mechanizmu identyfikacji i oceny szczególnych potrzeb recepcyjnych.	35.1. Na identyfikację, ocenę i monitorowanie szczególnych potrzeb przeznacza się wystarczające środki.	
			35.2. Wstępna identyfikacja i ocena szczególnych potrzeb odbywa się tak szybko, jak to możliwe.	
			35.3. Specjalne potrzeby, które uwidaczniają się na późniejszym etapie, są odpowiednio identyfikowane i oceniane.	
			35.4. W stosownych przypadkach w ocenie szczególnych potrzeb uczestniczą wyspecjalizowane podmioty.	
			35.5. Ustanawia się i wykorzystuje kanały komunikacji i współpracy między organem recepcyjnym a organem rozpatrującym.	
			35.6. Identyfikacja i ocena szczególnych potrzeb recepcyjnych odbywa się bez uszczerbku dla rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej.	
		36. Reagowanie na szczególne potrzeby, które zidentyfikowano, odbywa się bez zbędnej zwłoki.	36.1. Podejmuje się odpowiednie i niezwłoczne działania w odpowiedzi na zidentyfikowane i poddane ocenie specjalne potrzeby.	
			36.2. Istnieje mechanizm zapewniający regularne monitorowanie szczególnych potrzeb, jeżeli zostały one zidentyfikowane.	
		8. Szkolenie personelu	37. Pracownicy systemu recepcyjnego są odpowiednio wykwalifikowani.	37.1. Każdy funkcjonariusz posiada przejrzysty zakres uprawnień (opis stanowiska).
				37.2. Każdy urzędnik posiada uprawnienia zgodne z krajowymi przepisami prawa i jego zakresem uprawnień (opisem stanowiska).
38. Funkcjonariuszom zapewnia się niezbędne i odpowiednie szkolenia.	38.1. Każdy pracownik systemu recepcyjnego został gruntownie i terminowo przeszkolony, również w zakresie obowiązującego kodeksu postępowania.			
	38.2. Opracowano program kształcenia obejmujący wymogi szkoleniowe dla każdej grupy funkcyjnej.			
	38.3. Szkolenia organizowane są regularnie i w zależności od potrzeb.			
	38.4. Minimalny zakres szkolenia powinien obejmować specyficzne zagadnienia związane z płcią i wiekiem oraz sytuacją osób o szczególnych potrzebach, zwłaszcza w odniesieniu do ochrony dzieci, w tym małoletnich bez opieki, i standardów ochrony dzieci, oraz identyfikację ofiar tortur i przemocy.			

Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące warunków recepcyjnych			
Rozdział	Podrozdział	Standard	Wskaźnik(-i)
8. Szkolenie personelu (cd.)		39. Prowadzone są działania służące podnoszeniu świadomości innych osób zainteresowanych, które pozostają w stałym kontakcie z wnioskodawcami.	39.1. Prowadzi się regularne sesje służące podnoszeniu świadomości społecznej i/lub stosuje się alternatywne rozwiązania dla osób, które nie pełnią funkcji „pracowników systemu recepcyjnego”, ale pomimo tego pozostają w kontakcie z wnioskodawcami w związku z pełnioną funkcją i/lub wykonywanym zawodem.
		40. Pracownikom systemu recepcyjnego zapewnia się wsparcie ukierunkowane na procesy.	40.1. Dostępne są różnorodne środki służące wspieraniu pracowników w trudnych sytuacjach związanych z procesami recepcyjnymi osób ubiegających się o ochronę międzynarodową.

JAK OTRZYMAĆ PUBLIKACJE UE

Publikacje bezpłatne:

- jeden egzemplarz:
w EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- kilka egzemplarzy (lub mapy, plakaty):
w przedstawicielstwach Unii Europejskiej (http://ec.europa.eu/represent_pl.htm)
w delegaturach Unii Europejskiej w krajach poza UE:
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_pl.htm)
kontaktując się z Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_pl.htm)
lub dzwoniąc pod numer 00 800 6 7 8 9 10 11 (numer bezpłatny w całej UE) (*).
(*) Informacje są udzielane nieodpłatnie, większość połączeń również jest bezpłatna (niektórzy operatorzy, hotele lub telefony publiczne mogą naliczać opłaty).

Priced publications:

- w EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)

BZ-04-17-336-PL-N

Urząd Publikacji

ISBN 978-92-9494-400-9
doi:10.2847/036573